

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

Harmincöt fillér sor egyezer 20 fillér.
Minden következőnél 16 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 337.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1915.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Kedd, január 12.

Meghiusítottuk az oroszok átkelését a Nidán.

BUDAPEST: (Hivatalos.) A főhadiszállás jelenti:

Helyzet változatlan.

Orosz-Lengyelországban a Nida alsó folyásánál tegnap makaos harcok folytak. Itt az oroszok támadásba mentek át és több helyeken jelentékenyebb erővel megkísérelték a folyó völgyén átkelni, azonban nagy veszteségekkel mindenütt visszavertük őket. E gyalogsági támadások miatt a szomszédos szakaszokban heves ágyúharc folyt, a mely több órán át tartott.

Többi arcvonalakon jelentékeny esemény nem történt.

Egy tevékeny, felderítő járőrünknek sikerült tegnap éjjel ellenséges állást áttörni, a mögötte fekvő helységbe behatolni és egészen ellenséges ezredparancsnok lakásáig előrenyomulni. Erről a merész vállalkozásról a járőr egy elfogott tiszttel és hat más fogollyal tért vissza.

Miután újból megállapítást nyert, hogy az orosz hadsereghez tartozók osztrák-magyar egyenruhát használnak, hogy járőrökön és kisebb osztagokon rátaússanak, újból hangsúlyozzuk, hogy ellenség olyan tiszta jellel és legényével, a kik a hadviselés törvényeit és szokásait ily módon megsértik, nem mint hadviselő telekkel fogunk elbánni. — Höfer altábornagy, a vezérkari főnök helyettese. — (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Támadó és védelmi harcok a nyugati harctéren.

Berlin. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti

Nyugati hadszíntér: Nieuport és Ypern környékén és ezektől délre csak tüzéségi harcok folytak.

Alberttől északra franciáknak egy támadása teljesen meghiusult.

Soissonstól északra franciák, a kik csak legelső árkaik egy kis részében vetették meg lábukat, újból támadtak. Eddig sikert nem értek el. Harcok még folynak.

Soupir közelében legutóbbi napokban nem volt harc.

Perthestől keletre oszlopaink a tőlük elfoglalt árokra visszafoglalták. Ellenségnek súlyos veszteségekkel voltak.

Argonnokban támadásaink ismét előbbre jutottak.

Felső-Eiszásban általában nyugalom volt.

Lassu előrejutás.

Berlin. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti:

Keleti hadszíntér: Kelet-Poroszországban és Észak-Lengyelországban helyzet változatlan.

Lengyelországnak Visztulától nyugatra fekvő részében támadásaink kedvezőtlen időjárás miatt, csak lassabban jutnak előbbre. Legfőbb hadvezetőség. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Megismertek bennünket.

Arad, január 11.

Puskágygyal kellett az oroszoknak, meg az angoloknak fejébe verni, hogy vagyunk. Mi, magyarok. Eddig keveset tudtak felőlünk és az egészen összezavarodott a fejükben, hogy mik vagyunk. Lexikonjuk nem volt hajlandó tudomásul venni, külföldre került tudósításainkból nem tudták megérteni, hogy miként helyezkedünk el a világűrben. Hogy keleti nomád nép vagyunk-e, vagy pedig Ausztriának egy vármegyéje, ez különféle variációkban bukkant föl, valahányszor valamely külföldi ujságban fölfedezték a magyarokat. Néha „lovagiasok“-nak is mondtak bennünket, de ez csak olyankor történt, ha üzletet akartak velünk kötni, vagy egyéb módon pályáztak a zsebünkre.

Hogy mennyire nem ismertek bennünket, azok a hülye cikkek is mutatták, a melyek legutóbb az angol lapok hasábjain jelentek meg, próklamációkról, a melyeket a magyar ellenzék adott volna ki a háború ellen, Magyarország s Ausztria ellentétbe kerüléséről, az elkedvtelenedésről, háboruellenes parlamenti ülésekről és egyebekről. Mikor híret vettük ezeknek, — mi kezdtük ismerni a briteket. Jó ég, hát a korrekt gentlemanek híres országában ilyen büntetlenül lehet hazudni!

Most azonban ők is kezdenek megismerni bennünket. Részint közvetlenül, részint szövetségesük, az orosz révén. A Times levelezője jónak látja az angol közvéleményt fölvilágosítani arról, hogy a magyarok között egyáltalán nem tapasztalható

az a hangulat, a melyet Londonban képzelnek felőlük. Senkinek sincsen itt oka, hogy a háború miatt zugoldják: a monarchiában a magyarok azok, a kiknek példája erősíti meg az összhangot, az összetartást. „A monarchia összes népei közül,“ — írja az angol lap, „a magyarok harcolnak a leglelkesebben.“ Ausztriával szemben őszinték és lojálisak, és a német birodalommal való szövetségben látják a jövődjüket, — folytatja a fölvilágosítás munkáját. Végül az oroszok nyilatkozataira hivatkozik, akik szerint az összes csapatok közül a magyarok viszik véghez a legszebb bravurokat és haditetteket.

Hát csak vagyunk mi, a mikor a világtörténelem nagy perceiben a magunk legigazibb formáiban láthatni bennünket. Barátnak, testvérnek, szövetségesnek őszinték, becsületesek, kitartók, ellenségnek, harcosnak elszántak, erősek és félelmetesek. A mit ki mondunk, a mit megfogadunk, ahhoz a halálig kitartunk és az igazi öntudat energiájával küzdünk a bennünket környező ármány, gyűlölködés és veszedelem ellen. Mi, a magyarok, a kik nem vagyunk alárendeltjei Auszriának, következképpen tehát föl se lázadhatunk ellene, hanem őszinte testvérei, a kikkel a sors bennünket egymásra utalt, ép úgy, a minthogy egy a jövőnk a nagy német birodalom jövőjével. Olyan nemzet vagyunk, a melynek legegyszerűbb emberei is tiszta észszel értik meg ezt a helyzetet és a mikor a tulerőket letipró harccokat vivják, nem kergeti őket a pa-

ranes (vagy a hátuknak szegezett gépfegyver, mint az orosz katonákat) hanem az az öntudat, hogy a magyar állam sorsát építik meg a késő évszázadokra.

Azt hisszük, most nem egy könnyen felejtik el, se az angolok, se az oroszok, hogy kik és mik vagyunk mi magyarok. Sok vérbe, meg életbe került nekünk is ez a kitanítás. De a nyoma meg fog maradni nemcsak a bevett és kábult ellenséges fejekben, de bizonytal az egész világon. A háborúnak nagy, ma még meg se becsülhető eredménye lesz, hogy a magyar nemzet értékei, történelmi hivatása, örök időkre szóló ereje ismertté válik barát és ellenség előtt. Ennyit már eddig is, a teljes győzelem előtt is elértünk.

A csanádi püspök a háboru áldozatairól.

(Glattfelder Gyula dr. újévi pásztorlevelé.)

az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, január 11.

Glattfelder Gyula dr. csanádi püspök meghatározó szépségű pásztorlevelében fordul egyházmegyéje papjaihoz és pásztorlevelében hatalmas gondolatokkal szól a háborúról.

Glattfelder Gyula dr. püspök nagyszabású pásztorlevelének szószórinti szövege a következő:

„Súlyos gondok között tért nyugovóra az elmúlt esztendő s ugyancsak nehéz tépelődések mellett köszönt ránk az új esztendő.

Innen-onnan félesztendeje, mióta a háboru lángba borította az egész világot. Szinte nap után érkeznek a csatákról szóló veszteségkimutatások. Ki ad számot arról, hogy ezek a kimutatások mennyi szomorúságot, szerencsétlenséget és halált foglalnak magukban? Széles e hazában nincsen palota, ház vagy gunyhó, melybe gond, gyöttrődés, vagy siránkozás ne költözött volna. Csak a jó Isten a megmondhatója, hogy hány mélységes sóhajlás és gyöttrő gond marcangolja az itthonmaradt édes szülők, a hitvesek és gyermekek szívét azokért, kik valahol a hideg északon vagy a kietlen délen a harctereken viaskodnak, nélkülöznek, láznak és véreznek. Ki mondja meg, hogy hány könyvet ejtettek és hány könyvet fognak ejteni azokért, kiket az ellenséges golyó nyomorékká tett, a kik hősi halált haltak, kik jeltelen sírokban, meszes gödrökben nyugosznak és soha vissza nem térnek otthonukba?

Ha valamikor, ugy ezekben a válságos időkben van szüksége a hívőseregnek gondos és nagyszívű lelkipásztorra, a hívőlelek tanítójára, orvosára és papjára. A pásztor szeme pillantása szüntelenül ott örkődjek a nyáj felett, kezét le ne vegye a lázban égő hívősereg ütőerejéről. A félték juhokat nyugodtsággal és mindenként fölért okos felvilágosítással nyugtassa és bátorítsa. Ha pedig valamelyik család már megfizette a háborúért járó véres áldozatot, a pásztor siessen résztvenni a család szomorúságában, iparkodjék őket vigasztalni szóval és cselekedettel akkép, a mint arra emberséges jószíve s szent hitünk tanításaitan rejő vigasztaló erő, a szerencsétlenségért kibékítő malaszt ösztökéli.

Sok bajnak, szomorúságnak, szegénységnek és csapásnak eredője a háboru és hosszú esztendőkre előre veti árnyékát. És mégis, amint teljességgel rossz nincs a világon, a háboru sem mondhatjuk ily értelmében rossznak. Nincs baj, csepés, szerencsétlenség e világon, mely Isten kezéből jóvá, áldássá ne változhat.

Egyházmegyémnek nagy részét színről-színre láttam. A magam tapasztalataim alapján s amit másoktól hallok, kik nemcsak néznek, de látnak is, azt a szomorú tanulságot

merítettem, hogy népünk egyik része abban a hajszában, amelyet az anyagi javak bírásáért folytat, elvesztette az égi javak után való áhítást. Mintha csak felőlük mondotta volna a zsoltáros: „Erejkben bízunk és gazdagságuk sokaságában dicsekszenek“.

Ime, ránk köszöntöttek a szorongatás nehéz napjai. A multban elkövetett sokféle tévedésünkért és mulasztásaink büntetésül ránk küldte Isten a háboru s annak minden borzalmát. Megfeledeztünk a jó Istenről és most vesszük az ő kezéből a kemény emlékeztetőt. Hála Istennek! hamar felocsudtunk. Mintha egyetlen szívből törne elő a bűnbánó beismerés:

„Vétkezünk, elhajlottunk a te parancsaidtól és ítéleteidről. Nem engedelmeskedtünk szolgálódnak, kik a te nevedben szólottak atyáinknak és az egész föld népének. Rajtunk, Uram, az orecpirulás.“

Fájó örömmel látom, hogy bár népünknek szüksége volt Isten eme kemény ostorára, de a büntetés nem esett hiába. Népünk a föld görönggyéhez tapadt tekintetét iziben a Magasságbelire irányította, a szorongatásból egyedül a seregek Ura-Istenétől vár szabadságot, fegyverre győzelmet. Nem romlott meg a mi népünk szíve, csupán a föld javainak keresése, birtoka és rendetlen szeretete meghomályosította látását, elterelte vágyait a legfőbb jóra. „Az Ur ostorozott meg minket a mi gonoszságunkért — így énekelt az öreg Tóbiás — és ő szabadit meg minket irgalmaságáért“.

Ahol tulzásba vitték a földi gazdagságért való törtétezt, ezzel az irányzattal együtt haladt népünk egy részének az Isten házából való elmaradozása, a szentségek vételésében való hanyagsága. El nem palástolható öröm fogja el szívemet, mikor az egyházmegye minden tájáról, mindenféle nemzetségi és rangú hiveimről azt jelentik a lelkipásztorok, hogy e nehéz időkben mind nagyobb és nagyobb számban tesznek eleget ünnep- és vasárnap misehallgatási kötelességüknek, különös előszeretettel vesznek részt a háboru idejére elrendelt délelti ájtatosságokban, a hadbavonulók és az itthon maradtak nagy számban és szemmel látható töredelemmel és buzgósággal járulnak a bűnbánat szentségéhez és veszik magukhoz az Oltári szentséget, önszántukból a templomban és Isten szabad ege alatt keresztuti ájtatosságokat rendeznek. Mindenki érzi, hogy Isten sujtó kezét csak az ő végtelen könyörülete távozthatja el fejük felől. Gondolatainkat és vágyainkat megint a jó Istenre irányítjuk, újból megtanulunk imádkozni s Őt szolgálni.

Ezeken és délen egyaránt a véres küzdelmekben csodálatos példáit látjuk a hősi bátorságnak, az itthagytak és a magyar haza szeretetéből fakadt önfeláldozásnak, melyről a mi népünk, a mi hívőnk fiai annyi szenvedés, vérontás és ifju élet árán tesznek bizonyosságot. Idehaza is változás történt a szívekben. Az ellenségek egymásnak megbocsátanak, uj ellenségeskedésre senki sem talál időt és alkalmat. Akikről eddig azt hittük, hogy szívük a földi javak önző szeretetében elmerült, a baj és nyomorúság látásra pazar kézzel áldoznak a sebesültek gyógyítására, az itthon maradtak istápolására. A háboru borzalmi az emberi szív legnemesebb hajtásait keltették életre.

Évtizedek óta veszedelmes féreg pusztított a keresztény családok életerején. Sok, igen sok helyütt egy-egy családban egy fiu, egy leány van, esetleg annyi sincsen. Mindenki látja ezt a bajt, retteget annak következményeitől, de nincs hatalom, nincs okosság a földön, mely ennek a nemzetpusztító ragálnak határt szabjon.

Nem tudom, melyik apának, anyának vállaira nehezedik súlyosabb gond, melyiknek szíve aggódik inkább: akinek hat fia küzd a csatatereken, vagy akinek csak egyetlen sarjdedka van, az is táborba szállt s a haza védelmében nekifeszíti mellét az ellenséges támadásnak? Oly mélységek vannak a szülői szívnek, hogy a feltett kérdésre válaszolni, nem tudok, nem merek. De annyi nyilvánvaló, hogy akinek csak egy, egyetlen gyermeke van, s azt is áldozatul követelte tőle a háboru, minden gyermekét elvesztette. Az apának és az anyának, kik visszariadnak a több gyermek áldásaitól, ez a kemény tanulság szolgáljon okulásul.

A háboru s a vele járó csapásokat Isten akaratába vetett hűséges megnyugvással, de egyben azzal a bizalommal viseljük el, hogy Isten könyörülő irgalma meghallgatja sóhajlásainkat és imádságainkat, jóra fordítja szenvedéseinket és győzelmet ad fegyvereinknek.

— Elviseljük a nehéz áldozatokat — ezeket a fenkolt szavakat intézte minap Vilmos császár a német parlamenthez — abban a bizalomteljes reményben, hogy a mindenható Isten, akinek hatalmas kezéből szerencsét és szerencsétlenséget, örömet és bánatot alázatosan fogadunk, a legsúlyosabb sebeket is áldássá fogja átváltoztatni népünk és hazánk javára.

A lelkipásztorra még egyéb feladat vár.

Ha hiveink a háboru kemény megpróbáltatásai alatt ujra Istenhez emelték tekintetüket, ha szorgalmasabban jönnek Isten házába s ujra megtanulnak imádkozni, ha többen járulnak a töredelem szentségéhez és többen veszik az élet kenyerét, ha a velünk szemben megnyilatkozó sok ellenséges indulat, a sok vér és halál az itthonmaradtak szíveit közelebb hozta egymáshoz, mikor a közös nyomorúság és szerencsétlenség a legnemesebb indulatokat váltja ki a szívekből, ha most pazar kézzel iparkodunk a nyomorúságot enyhíteni, a betegeket és sebesülteket ápolni, az özvegyek és árvák sorsáról gondoskodni, — a lelkipásztor ragadja meg mindkét kezével ezt az alkalmat: akár dicsőséges győzelemre vigye Isten fegyvereinket, amint azt bizalommal és bizonyosan hisszük, akár még szomorubb napok következzenek reánk, ne engedje, hogy nyája eme szent szándékában az egyház parancsainak jámbor követésében, a felebaráti szeretet nemes erényeinek kifejtésében a háboru alatt és a háboru után valaha megfogyatkozzanak. Ugy képelem, mintha Isten országnak védelmében és terjesztésében mi papok is lövészárkokkal küzdönnék. Ezt a lövészárkot, melyet a háboru szenvedései alatt birtokba vettük, el nem hagyjuk, fel nem adjuk soha, semmi áron! Ezzel a bizó hittel és jószándékkal plántáljuk, öntözgessük Isten vetését és munkánktól a növekedés, a gyarapodás áldása el nem marad.

Nehéz, gondterhes időkben élünk és ki tudná megmondani, hogy mit rejt méhében a jövőendő? Az esztendő elején küldöm nektek, kedves testvéreim s általatok összes hiveiteknek a királyi zsoltárosnak vigasztaló és bátorító üzenetét:

„Tudja meg a következő nemzedék, a fiak, kik születnek és felnőnek és elbeszélnek fiaiknak: hogy az Istenben helyezték reménységüket és el ne feledjék az Isten jótéteményeit és keressék az ő parancsait.“

Megtöltötték az éjjeli sütést Berlinben. Berlinből jelentik: Mint már jelentettük, az éjszakai munkát a tanács határozata megtiltotta a berlini sütődégekben és cukrászdákban. Ezzel az új intézkedéssel a berlini sütőmesterek rendkívül elégedetlenek, mert a szabályrendelet természetesen az egész sütőipart kellemtelenül érinti. A fogyasztás bizonyos péktermékekben a német sütőmesterek központi szövetségének elnöke, Bernard szerint kétségkívül oly visszaesést fog mutatni, hogy igen sok sütőde kénytelen lesz kapuit bezárni. A buza kenyér és finom sütemények készítésének a korlátozásával ugyanis a péküzemek életképtelenek lesznek, miután a közönségszebb kenyérnek és csak a konyha számára szánt árúknak nincsen olyan közönsége, amely a drága tüzet fentarthatná. Egészen valószínű, hogy a legtöbb jobbmodu berlini háziaszony nem fog lemondani a friss reggeli süteményekről, hanem odahaza fog süttetni. Még egy másik kérdés is elintézetlen: mi fog történni vasárnap. Az eddigi határozományok szerint ugyanis a sütést vasárnap reggel nyolc óráig be kell fejezni. Mi történik tehát most, amidőn az éjjeli sütés be van tiltva. A nagyobb berlini hotelek és penziók, mint az a berlini lapok körkérdéseiből kifünnk, teljesen tanácstalanul állanak a tilalommal szemben, mert csak egy pár szállodának van saját sütődeje. A napokban általános pékgyűlést tartanak, hogy állást foglaljanak a tilalommal szemben.

Németek sikeres hadicsse a Rawka menti harcokban.

(Látogatás a főhadiszálláson.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, január 11.

A Berliner Lokalanzeiger-nek az orosz határra küldött tudósítója írja:

Baláthatatlanul nagy sikeres terület el előttünk keleti és déli irányban.

A hosszú és kínos esős napok után, amelyeknek terhét csak akkor érsi igazában az ember, ha ezekben a piszkos és vigasztalan munkákban kell tanyázni, végre az első fagy, amely megint járhatóvá teszi az utakat, az első derűs téli nappal, amelynek tiszta napja csillogó fényeket vet az első, szerény hóra.

Mindjárt más színe van a világnak, szépségeket fedezünk fel az egyhangúságban, örülünk a napfénynek és bizunk a tavaszban. És na nem dörögnének folyton az ágyuk, egy pillanatra szinte a békére lehetne gondolni. De ilyen gondolatok nem támadhatnak, mert szakadatlanul dörögnek, zúgnak az ágyuk — a Bzura és Rawka szakaszhoz sietünk, amelyért már hetek óta harcolnak, amely már annyi vérbe került és amelyet az oroszok még mindig a kétségbeesés erájével és bátorságával védelmeznek. Epen olyan jól tudják ők is, mint mi, hogy a végső döntés csak idő kérdése lehet, talán csak néhány nap, de azért minden erejükkel tartják magukat. Erős állásukba már rést ütöttek, egyik legszilárdabb földművet éjjeli támadással elfoglalták csapataink.

Az éjjeli támadás, amelyet nappal nem lehetett volna kirozáltni, hadicsseinek köszönhetően sikerült, amelynek az oroszok felültek. A mi katonáink szürkületkor sarkjukat a bajonettjükre tűzték, ezeket magasra emelték a lövészárkokból és erőteljes, messzeszecsengő hangon, mintha rohamra indulnának, ismételten hurrát kiáltottak. Az oroszok mindig borzalmas gőrcsüzet adtak, míg végül cserevették, hogy megféveszték őket. Ezek után egyáltalán nem hittek többé a németek komoly szándékában és nyugatra tértek. Éjszaka azután megparancolták a rohamot nálunk: tökéletes egyveressel, feltöltött oldalgyeppel előre. Anélkül, hogy cserevették és lőttek volna rájuk, muskétáink megérkeztek az ellenséges lövészárkokig, mint az erdőgök benn termettek és szorongással küldték az oroszokat, miközben több, mint hatszáz foglyul ejtettek.

Most birtokunkban tartjuk tehát a nagy Bzura és Rawka szakaszokat ezt a fontos támaszpontját. Az itt folytatott harc tipikus álló harc jellegét öltötte fel. Az oroszok lövészárkokban fekszenek, amelyeket tartanak, amíg csak lehet; a vonalak mögött más előkészített állások vannak, amelyekre azonnal b. fészkelik magukat, minek az első lövészárkokból elűzik őket. A harcok ez a módja természetesen fárasztó és megsemmisítő és gyakran a támadóra nézve is sok veszteséggel jár. De minden fáradtság dacára, csapataink szelvére, amint azt igen illetékes helyről a legnyomatékosabban kifejezték előttem, a lehető legkitünőbb és a lövészárkokban a legutolsó ember is tudja, hogy fél méternyi sem szabad visszamennünk, mert az orosz tömegek rögtön utánunk nyomulnának.

A főparancsnokság, ahonnan ezeket a kellemes közléseket kapjuk és pedig olyan módon, amely szívből jött és szívhez szólt, a keletre vezető nagy ut oldalán van. A hatvan tagból álló vezérkar tartózkodási helyének

primitívégéről az otthoniak nem is alkothatnak fogalmat maguknak — közönséges, lengyel parasztház, amelynek lakói a kis gyümölcsösben földbarlangot építettek maguknak, amelyben az égető füst ellenére ugylátszik egész jól érzik magukat. Az egész vezérkar éjszakánként békésen alszik a szalmán, köztük van egy tejedelmi sarj is, egy német király veje, a potsdami gárda-lovasseg kitűnő tagja. Borzalmasan dörögtek át hozzánk a nehéz tüzérség lövései, a vezérkar főnöke, aki elmagyarázta nekünk a csatateret, még talált időt és alkalmat arra, hogy elmeséljen néhány képet a háborus katonaságról.

A parasztok állatállományának utolsó maradványaként egész a legutóbbi napokig élt még a tanyán egy magányos tehén, amely komoly kötelességérzetének tudatában friss tejfel látta el a vezérkart. Egy reggel azután eltűnt a hűséges állat. „Felfalták” — amint ezt a vezérkari ezredes elmesélte. A szükség törvényt bont, a tejesarnokot megették, éhes katonák elfogyasztották a tulajdonosnőt.

Az eset bizonyára szomorú és megérdemli, hogy a történelem számára feljegyezzük. Min ket azonban kárpótól az egyik legnagyobb kiterjedésű csataterelátvány és a stratégiai helyzetnek az az egyenesen csillogó magyarázata, amellyel a vezérkari főnök szolgált. Hangsúlyoztam már, hogy a vidék lapos, minden magaslat nélkül. Még kell jegyezni, hogy néhány kilométernyire tőlünk dult a harc és a tüzérség munkájának egy részét mi is megfigyelhetjük.

Körülbelül északi irányban tőlünk, szolid dombok szegélyezték a látbatárt, amit csak messzelátóval lehetett észrevenni. Itt a tüzérség dolgozott. Előttünk, kelet felé egy lengyel falu fekszik, amelynek közelében legnehezebb tüzérségünk volt felállítva, dél felé az óriási skierniewic-i korona-erdőségek területén és elveszünk a végtelenségben. Ezen a széles fronton harcban állottak épen csapataink és mindenütt fel lehetett ismerni tüzérségünk munkájának borzalmas hatását. Különösen dél felé gyútták ki a tüzet, fehér füst szállt fel a tiszta égr.

Azán átkeltünk a Rawka hídján. Előttünk volt a tábori tüzérségünk. Az országúton egy elhagyott, félig összeomlott parasztház állott. Még a gyalogsági tüzet is hallottuk itt, amely halk kísérletnek tűnt fel az ágyuk dörgéséhez. Ideje volt, hogy visszavonuljunk, ha nem akartuk magunkat kitenni annak, hogy egy eltevedt orosz gölyő megszabadítson minket a földi nyomorúságtól. A nagy dráma egyik legmegkapóbb jelenetének voltunk szemtanúi.

VÁROS ÉS MEGYE

Folytatólagos sorrendje az Arad szabad királyi város törvényhatósági bizottsága által 1915. évi január hó 13-án délután 4 órakor tartandó rendes havi közgyűlésében tárgyzás alá kerülő ügydaraboknak. 36. A polgármester előterjesztése, hogy a községi bírói teendők ellátásával Institoris Zsigmond irodai begéditést bizassék meg. 37. A tanács előterjesztése özvegy Juhász Mihályné nyugdíjának megállapítása tárgyában. 38. Polgármester előterjesztése Zsiván János utkaparónak nyugdíjaztatása végett az orvos szakértő bizottságnak kiküldése iránt. 39. U. annak előterjesztése Tanács Mihály hivatalszolgának nyugdíjaztatása végett az orvosszakértő bizottságnak kiküldetése iránt. 40. A polgármester betérjezi az 1915.

évi törvényhatósági utadó költésgeleirányzatot. 41. A tanács betérjezi a belügyminiszteri rendeletnek megfelelően kiegészített nyugdíj szabályrendeletet.

Ujra csoportosítják csapatukat a oroszok.

(A megvert milliós hadsereg visszavonulási harcai.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, január 11.

Az északkeleti hadszíntér harcai az utóbbi napokban lassu tempót vettek fel; úgy látszik, mintha a rettenetesen nagy harcra való megcserevedett volna, mert csak kevés helyen sikerült a német osztrák-magyar csapatok szívósságának és kitartásának a rendkívül nehéz frontálharcban tért nyerni az oroszok ellenállását legyőzve.

Ha azonban a jelenlegi ütközet keletkezését és fejlődését tartjuk szem előtt, akkor arra a meggyőződésre jutunk, hogy az utóbbi napokban teljes cserevben elért eredmények semmiesetre sem kicsinyek és jelentéktelenek, sőt ellenkezőleg rendkívül jelentősek és fontosak, amennyiben az orosz ellenoffenzíva önmagában összeomlott a most ismét mi vagyunk a támadók s a mi akaratunk az irányadó Oroszország és Galícia csatateréin.

A mostan, a Bzura—Rawka—Pilica—Nida—Dunajec—Kárpátok vonalon folyó harcok a világtörténelem legnagyobb visszavonulási harcai. Ez az ütközet a megvert és menekülő orosz milliós sereg megállításából keletkezett a semmi esetre sem önkéntes visszavonulás beszüntetése által a folytatása egy új, illetőleg folytatólagos orosz visszavonulás lesz.

Az orosz hadvezetés a Lovicz—Lodz—Ozensztocchau—Krakó vonalról való általános visszavonulás elrendelésével nem adta fel a Berlin ellen tervezett offenzívát; titokban azt a reményt táplálta, hogy egy váratlan, ügyes sakkhuzással a nagy vereség átalakul egy nyugat felé irányuló győzelmi menetté. Ez a sakkhuzás a Krakó elleni újabb offenzíva volt, amelynek biztosítására keresztül kellett vinni a Kárpátokba való előtörést. Ehhez az offenzívához orosz részről természetesen új csoportosítás volt szükséges, amely a front gyengítésével és a népfelkelés behívásával történt meg.

A mi eddigi eredményeink épen abban vannak, hogy ezt egyrészt az improvizált orosz offenzívát visszautasítottuk, másrészt pedig, hogy a mi csapataink napról-napra tért nyerne.

Most, amikor a német csapatok egész Varsó felé közelednek s az oroszok ismét kényszerre vannak újabb csoportosításra, most ismét állunk felénk a vezérkarban, hogy egy céltudatos és követkevs vezetés az egyszer elnyert iniciatívát meg tudja tartani, ezzel szemben mindenfajta improvizáció sora sem vezetnek elhoz, sőt további segítő akciókat tesznek szükségeseké.

Más alkalommal az orosz hadterv ismeretése kapcsán kifejtettük, hogy mi a maradvány ériük el a Vistulát, mielőtt csak egyetlenegy orosz Krakó láthatná. Ez már körülbelül 100 is lehetke ett, amennyiben a németek harcra indulnak Varsó felé, míg az oroszok megtörve és kimerülve teljesen feladják a kísérletet, hogy Galiciában tért nyerjenek, sőt már úgy az orosz, mint a semleges sajtóban hangok szólnak az orosz csapatok újabb csoportosításáról.

Mennyi lesz az osztalék?

(Várják a pénzügyminiszter rendeletét.
— Hetvenöt százaléka a tavalyi osztaléknak.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, január 11.

Pénzügyintézetek körében napok óta teljes bizonyossággal beszélnek, hogy a pénzügyminiszter körrendeletben fogja megállapítani az osztalék maximumát, amelyet a részvénytársasági alapon álló pénzügyintézetek az 1914. évi üzleti nyereség után fizethetnek. Állítólag a legközelebbi időben fog megjelenni ez a rendelet, amelynek előzményeiről és valószínű tartalmáról a *Hitel* című szaklap ezeket írja:

Már úgy Ausztria, mint Németország kiadták az 1914-ik évi mérlegekre vonatkozó rendeleteket, csak nálunk nem jelent még meg eddig az erre vonatkozó rendelet. Az osztrák rendelet igen röviden úgy intézkedik, hogy azok a kereskedők és nyilvános számadásra kötelezett vállalatok, amelyeknek székhelye Galiciában, Bukovinában, vagy a kattarói járásbíróság kerületében van, 1915. június 30-ig nem kötelesek mérleget készíteni. Azok a vállalatok, amelyeknek e helyeken fiókjai vannak, kérhetik azt, hogy a zárószámadásokat 1915. június 30-ig halasszák. A nyilvános számadásra kötelezett vállalatok közgyűlésüket 1915. június 30-ig halaszthatják még akkor is, ha az alapszabályok ennél rövidebb határidőt állapítanak meg. A német mérlegezési rendelet csak a takarékpénztárakat jogosítja föl arra, hogy az értékpapírokat az 1914. június 30-iki árfolyamon, de nem a beszerzési áránál magasabban, állíthatják be a mérlegbe.

Nálunk ugyyszólván minden órában várják a kormány mérlegezési rendeletét. A mérlegezésre vonatkozó minden kérdésre vonatkozóan megvan a megállapodás. Most már csak az osztalék korlátozása tekintetében van ellérés, de csakis annyiban, hogy a *Pesti magyar kereskedelmi bank* ragaszkodik ahhoz a nézőpontoz, hogy az osztalék megállapításának kérdésébe ne avatkozzék bele a kormány és minden pénzügyintézet — mert ez a kérdés csakis a pénzügyintézetekre vonatkozik — annyi osztalékot fizessen, mint amennyit fizethet és fizetni jónak lát. — A többi budapesti pénzügyintézetek kivétel nélkül az 1914-dik évi osztaléknak *percentualis limitálását* óhajtkák, még pedig tulnyomó többségben, a tavalyi osztalék 75%-át óhajtkák maximumként. A kormány a rendelet kibocsátásával azért késlekedett, mert jobban szeretne volna, ha a nagy pénzügyintézetek között az osztalék kérdésében megállapodás jön létre és a kormányintézkedés fölöslegessé válik. A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank erre azt a közvetítő javaslatot tette, hogy beleegyezik a 75 százalékos osztalékba azzal a feltétellel, hogy joga legyen a további 25 százalékot később, esetleg egy fél esztendő múlva kifizetni. Ezt a javaslatot a többi bankok nem tartották elfogadhatónak.

Pénteken újból kérdést tett a kormány és miután nincs hír arról, hogy létre jött volna a nagy pénzügyintézetek között a kötelező megállapodás, valószínűleg a legközelebbi napokban megjelenik a kormányrendelet a mérlegezésről, még pedig a 75 százalékos maximális osztalék alapján.

Ez a rendelet azért sürgős, mert a vidéki pénzügyintézetek egész sora megállapította már az 1914-ik évi mérlegét, sőt a közgyűlést is egybehívta. Nagyon természetes, hogy azok a vidéki pénzügyintézetek, amelyek a rendeletet be-

nem várva, a mérleget már közzétették, kötelesek lesznek esetleg a mérleget a megjelenő rendeletnek megfelelően újból átdolgozni. Abban az esetben, ha a budapesti pénzügyintézetek békésen állapodnak meg az osztalék-maximumban, az 5 földatok lesz a vidéki pénzügyintézeteket arra presszionálni, hogy a tavalyi osztalék 75 százaléknál többet az idén ne fizessenek. E célból a visszszámítási hitel megvonásával is fölléphetnek.

A háboru eddigi veszteség és nyereség számlája.

(Németországé a legnagyobb haszon.)

Túrirati tudósítás.

Stockholm, január 11.

„A világháboru eredményei” cím alatt az itteni „*Aftonbladet*” érdekes cikksorozatot kezd. E cikk elsője a következő:

Micsoda eredményei vannak a most már több, mint öt hónapja tartó háborunak és micsoda következményeket lehet majd ezekből levonni? Akik biztonssággal hitték, hogy ennek a háborunak gyors befejezése lesz kitűnő közlekedési eszközeink felhasználása következtében, azok igen nagy csalódást szenvedtek. Az egymással szemben álló ellenfelek eleitől kezdve egyformán erősek voltak: ezért maradt el mindig az annyiszor bejelentett döntő csata. Ezért támadtak mindegyik fél részére mindenféle hibás számadások. Abszolút vereségről, mint a melyet Németország Franciaországnak 1870-71-ben okozott, ez egyszer általában nem lehet szó. Ellenfelének tökéletes lealázása: ez a felek egyikének sem sikerült.

Hogyha visszatekintünk az eddigi öt hónap tényleges eredményére, azt látjuk, hogy eddigelő Németországnak ment legjobban a dolga. Németország kapta meg áldozataiért a legnagyobb ellenértéket. A német területek, tekintve egynéhány elzászi és keletporoszországi határterületétől, montesek maradtak mindon inváziótól. Nagyjából Németország a háborút mindig határain kívül viselte és utólag erősen megszállta az ellenséges országok bizonyos részeit.

Egész Belgium, a legnyugatibb sarkának kivételével, mely alig nagyobb, mint egy jelentékenyebb svéd paraszt birtok, német közigazgatás alatt áll. A belgiumi vasuti hálózat teljesen össze van kapcsolva a német vasuti hálózattal.

Egy francia statisztika szerint, mely tehát nem lehet kiszinezve a németek előnyére, a németek 201 négyzetmérföldnyi francia területet tartanak megszállva, melynek lakossága három és egynegyed millióra rug. E területen belül fekszenek Franciaország leggazdagabb vasbányái (Francia-Lotharingia) és leggazdagabb kőszénbányái területei (Flandriában és Lille körül). A megszállt francia terület azonkívül Franciaország legnagyobb iparvidéke. Ehhez hozzá kell számítani még azt az 50 négyzetmérföldnyi területet is, melyet a németek ugyan nem tartanak megszállva, mely azonban a harc vonalon belül fekszik és ezért Franciaországnak semmiféle gazdasági hasznát nem nyújthat. Idetartozik Reims és Verdun. Németország természetesen a megszállt francia területen is helyroállította a megsérült vasutvonalakat és német közigazgatás alá helyezte őket.

A nyugati fronton folyó harc külső eredménye felát az, hogy Németország nyugaton teljesen megszállt és német közigazgatás alá helyezett egy 495 négyzetmérföldnyi területet,

melynek a háboru kezdete előtt 10 és egyharmad millió lakossága volt.

A keleti haroszintéren a németek már a háboru első napjaiban Szilézia délkeleti határa közvetlen közelében birtokukba vették az orosz-lengyel kőszéntelepeket. Ezek azóta szakadatlanul német és osztrák-magyar birtokban maradtak. Mivel Oroszországnak eddig is nagymennyiségű kőszent kellett importálnia, széntelepei elvesztése nagy áremelkedéseket és nehézségeket von maga után az orosz ipar számára.

A háboru lefolyása alatt az oroszok megszállták Keletgaliciát, de a németek és osztrák-magyarok körülbelül 500 négyzetmérföldnyi területet szálltak meg délnyugati-Lengyelországban. Ezen a területen fekszik többek között Lodz is, Oroszország legjelentékenyebb iparvárosa 400.000 lakossal.

Belgrádot kiűtik a szerbek.

— Sikeres harcaink Bosznia határán. —

— Hiv. táv. tud. —

Nis—Konstantinápoly, január 8.

Eltávolítják a polgárságot Belgrádból.

Nis. (Szótián át.) A Nisben megjelenő *Novosti* jelenti: A szerb kormány rendeletet bocsátott ki a belgrádi lakossághoz, amelyben megtiltja a civil lakosságnak további Belgrádban való tartózkodását a hadviselési érdekekre való tekintettel. (Pol. Hir.)

Montenegróiak kiverése Bosznia határából

Szerajevó. Ideérkezett sebesültek előadása szerint a montenegróiak állandóan nagy lendülettel támadtak határmenti hadállásainkra, melyek azonban könnyűszerrel verték vissza a ernagocok támadásait. Az ellenség municióval és ruhával jobban el van látva, mint az előző harcok során volt és így egészen bizonyos, hogy idegen segítséghez jutott. A montenegróiak különösen éjjeli támadásokkal kísérleteznek, s újabban is több ízben ejtetünk foglyokat, akik a mi csukaszürke egyenruhánkban voltak, így akarták megtéveszteni őrségeinket. Minden igyekezetük azonban hiábavaló, támadásaik nemesak meghiúsulnak, de minden nagyobb megerőltetés nélkül eddigi pozícióikból is visszaszorítjuk őket. Két helyen máris nagy vereséget szenvedtek. Trebinje vidékén egyre hátrálnak, amiben nagy szerepe van repülőflottánknak, amelynek felbukkanásakor páni félelem fogja el az ellenséget.

Szerbia megakartta szállni Albániát.

Milano: A *Corriera de la Sera* jelenti: Észak-Albániában a törzsek erősen szervezkednek Szerbia ellen. A szerbek megszállással fenyegették, amire az olasz kormány kijelentette, hogy ezt nem tűrné.

Szent háboru Kairóban.

Athén. Görög kereskedők sietnek lebonyolítani kairói üzleteiket, mert bizton hiszik. Kairóban nemsokára kiüt a szent háboru.

Az angol kormány képviselője Kairóban

Milano. A *Secolo* jelentése szerint egyiptom új angol főbiztosa Mac Mahon tábornok kilencedikén érkezett Kairóba. Fogadtatása néma és fagyos volt.

Magyarország kitart a háboru mellett.

(Az angol közvélemény felvilágosítása. — Erőink kiegyenlítődése. — Csend a harctereken. — Állandó előnyomulás Varsó felé.)

— Hivatalos távirati tudósítás. —

A Times cáfolja a saját hazudozásait a magyarság hangulatáról.

Budapest. Az angol lapok állítólag magyar forrásból származó cikkeket közöltek, amelyek azt mesélték, hogy Magyarország megunta a háborút és cserben hagyni készül szövetségeseit.

Ezeket most megcáfolja a Times magyar levelezője. Ismerem — írja — Magyarország igazi hangulatát. Senkinek sincs kedve az angol szimpátiára apellálni és senki a dolgok menetén változtatni nem akar. A monarchia összes népei közül — és ezt nyugodtan merem állítani — a magyarság a legelkesültebb. A magyarok teljes szívvel és lélekkel tartanak ki a háboru mellett. Őszinték, lojálisak Ausztria iránt és a német szövetségben létük legbecsebb biztosítékát látják. Legjavukat adják, hogy megmutassák: Magyarországgal mint baráttal és mint ellenséggel egyaránt számolni kell. Ama cikkek, amelyek másképen számoltak be Magyarországra hangulatáról, a képzelődés szüleményei. Amit a magyar parlament eseményekéről és a magyar politikusok próklamációi-ról újságoztak, sohasem történt meg, sőt az orosz közlések szerint a monarchia összes csapatai közül a magyarok küzdenek legvittezebbül.

Hivatalos jelentés az északi harcterről.

Budapest. A főhadiszállás jelenti január 10-ikéről: Az általános helyzet nem változott. A Visztulától délre állásainkat az oroszok tegnap minden eredmény nélkül lötték; a tüzet főleg egy részünkről megszállott, Zakliczyntól északkeletre fekvő magaslat ellen irányították. A Visztulától északra helyenként heves ágyuharc.

Az ellenségnek az a kísérlete, hogy gyengébb erővel a Nidán átkeljen, nem sikerült.

A Kárpátokban nyugalom van. Az ellenségnek két felderítő különítményét, amelyek Bukovinában előőrsvonalunkhoz tulközöl me-részkedtek, ágyu- és géppuskatűzzel szétszór-tuk. — Höfer altábornagy, a vezérkar főnöké-nek helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Nyugalom az egész orosz fronton.

BUDAPEST. A sajtó hadiszállásról jelentik:

Az egész fronton általános a nyugalom. Csak a Kárpátokban van mozgalom, ahol a Duklai és a Lipkovi szoros magaslatai birtokunkban vannak, míg az Uzsoki szorosért folyik a harc.

A csatlakozó, déli Bukovináig terjedő fronton az orosz csapatok tekintélyes erősítést kaptak.

Orosz Lengyelországban és nyugati Galiciában kölesönös és takarékos tü-zérségi tűz mellett nyugalom uralkodik, miután csapataink az ellenséget harcserüleg megerősített állásaiból Inovlodztól délre és Pincowtól nyugatra kiűzték.

Az utóbbi időben repülőink különösen kitüntették magukat a felderítő szolgálatban. Az oroszok pilótáinkat német repülőknél vélik, mert német aeroplánokat használnak.

Egy osztrák-magyar pilóta a napokban három ízben bombázta Kielcét, valamint az orosz parancsnokságok szállásait.

Egy tábori pilóta többször megjelent Varsó fölött és a városra bombázott és repülőnyilakat zúdított.

Csökken az oroszok számbeli fölénye.

Budapest: A sajtóhadiszállásról jelentik: Rendkívül megbízható helyről adták a következő információt, a mely világosan jellemzi a hadviselő felek helyzetét az egész északi hadiszíntéren:

A háboru első szakaszában sokat beszéltek arról, hogy milyen az oroszok számbeli fölénye a mi hadseregünkkel szemben. A háboru kezdetén a fölény háromszoros volt, a mely a háboru második szakaszában kétszeresre szállott le, most pedig mindinkább közeledik az az idő, a mikor hadseregünk úgy fog állni az orosz hadsereggel szemben, hogy az arány 1:1 lesz. Az oroszok vesztesége az utóbbi harcokban rendkívül nagy volt. Kétségtelenül megállapítható, hogy például a kárpáti hadiszíntéren, annak dacára, hogy a legutóbbi orosz offenzíva megkezdéséig mi voltunk a támadó fél, az oroszok veszteségei aránytalanul felülmulta a mienket. Csapatlítottak információi és jelentései igazolják ezt a tényt, nem beszélve a foglyokról, a kiknek az aráyszáma a kárpáti hadiszíntéren sokkal magasabb, mint másutt, mert az orosz katonák nélkülözése és szenvedése is sokkal nagyobb ezen a rettenetes terepen, mint például Galiciában, vagy Észak-Lengyelországban.

Jellemző, hogy megszűnt mindenkéfélt az orosz tüzérség fölénye a mieink fölött. Ez a fölény abban állott, hogy több ágyujuk volt, mint nekünk, tehát állandóan óriási területet tudtak pásztaáni a lövedékekkel. Azonkívül lövésbiztossága is csökkent az orosz tüzérségnek, aminek az a magyarázata, hogy az aktív tüzértisztek nagy része elesett, vagy megsohesült, ezeket tehát kénytelenek ok is tartalékos tisztekkel pótolni, akiknek a kiképzése természetesen sokkal gyöngébb. A legutóbbi kárpáti harcok folyamán élénken tapasztaltuk, hogy az orosz tüzérség félelmetes lövésbiztossága megszűnt, úgy, hogy a mai körülmények között tüzérségi fölényről alig lehet beszélni.

Meghiúsult az oroszok kárpáti offenzívája.

Berlin. A Berliner Zeitung szerint az oroszok kárpáti offenzívája megghiúsult, mert a fontos duklai szorost veszélyeztetni nem tudják.

A feltartóztatott orosz offenzíva.

Berlin. A Daily Mail jelenti, hogy az orosz offenzívát Dél-Lengyelországban és Galiciában ismét sikerült feltartóztatni. A törököknek a Kaukásusban való előnyomulása az oroszokat olyan intézkedésekre bírta, amelyeknek védelmi jellege a központi hatalmak könnyebbségére fog szolgálni már a közel jövőben.

Ujabb orosz visszavonulás előtt.

Berlin. Rotterdamból jelentik: Hogy az orosz sereg a legutóbbi győzelmi jelentések ellenére is súlyos vereséget szenvedett, abból is kitűnik, amit a Times varsói tudósítója a lengyelországi helyzetről jelent. A tudósító azt írja, hogy az oroszok a németek energikus támadásait Sochacewnél visszaverték, de a Times maga adja meg a feleletet erre a hírre, mert ellentétben az állítólagos győzelemmel, annak a reményének ad kifejezést, hogy az oroszok nem lesznek kénytelenek tovább visszavonulni. A lap mentegetődzve jegyzi meg, hogy az orosz visszavonulást hidegvérrel kell tudomásul venni, miután a tudósító kitűnő forrásból arról értesült, hogy az orosz haditerv a Bionie-vonalat Sochacew és Varsó között védelmi vonalként állapította meg, míg a Bzura csak átmeneti védelmi pozícióknak tekinthető. — Ugylátszik ebből az információból, hogy az oroszok csakhamar kénytelenek lesznek a Bruza-vonalról is visszavonulni.

A Nida menti harcok.

Krakó. A Nowa Reforma a Nida melletti harcoknak egy epizódját közli: Egy osztrák-magyar tiszt néhány katonával előőrsi szolgálatot teljesített a minap éjszaka, amidőn hirtelen székérgörgést hallott. A kis csapat az erdő szélő fái mögé húzódott. A tiszt megállapította, hogy a kocsis az osztrák-magyar front felé megy. Mikor oda ért hozzájuk, a tiszt támadásra vezényelt. A kocsiban ülők rögtön megadták magukat. Világot gyújtottak és akkor látták, hogy amit székérnek néztek, orosz tábori mozgókonyha. A katonai szakács és egy gyalogos ült rajta. A szakács elmondta, hogy őrzőestere az előtte való napon ok nélkül fölpofozta s ezért elhatározta, hogy boszúból elviszi a tábori konyhát az osztrák-magyar táborba. A sötét éjszakát használta föl a szökésre egy szintén elégedetlen orosz gyalogossal.

Orosz dragonyosok és lengyel légionáriusok harca.

Krakó, január 11. A Kurjer Polski jelenti a déllengyelországi hadiszíntérről: A Nida folyónak a Visztulába való torkolásánál fekszik Carkova község, a lengyel légiók operációjának középpontja. A napokban Vistica és Konieczmosti felé lovas felderítő osztagokat küldtek ki és az egyik ilyen cirkáló őrség Koreyn közelében erős orosz lovasságot, Viniary mellett pedig tüzérséget jelezett. A légiók nem zavartak a dragonyos oszlopok átkelését a Nida folyón, hanem az átkelés után támadták meg az oroszokat. A küzdelem igen heves volt és kétértelmű sikerű a lengyelekre, akik számbelileg igen kevesen voltak. Végül azonban Konieczmosti felől újabb légiók jelentkeztek és hátha támadták az oroszokat, akik kénytelenek voltak futásnak eredni. A foglyok száma igen nagy és ezek az orosz katonák valamennyien tatár eredetűek.

Orosz jelentések az északi harcterről.

Stockholm. A „Stockholms Dagblad” katonai munkatársa írja: A keleti harcterről a hírek nagyon szörványosak. A németek jelentik, hogy Rawa városától keletre folytatják

offenzívájukat, de egyébként hallgatnak az ő és szövetségeseik hadműveleteiről a négy következő folyó között: Bzura, Ravka, Pilica és Nida. Az oroszok kimerítő jelentést adnak egy eszkély kiterjedésű harcáról, mely a Ravkától keletre folyt le és egy lövészárk megszállását eredményezte. Továbbá kimerítőbb formában ismétlik jelentéseiket az uzsoi szoros körül. Végül bukovinai harcokról számolnak be, többek között Szucava város megszállásáról, mely az ilyen folyó mellett fekszik, közvetlenül a román határ mellett.

Pétervár. A legutóbbi orosz jelentések szerint rendkívül heves tüzéségi harc folyik az egész fronton a Visztula mentén. A németeknek a Bzura mentén megindított offenzívája folyamatban van. Ezen a vidéken a német csapatok átlépték a folyót Kozlovnál és Biskupinál. A németek energikus szuronyrohalmokat intéztek a borzymovi állások ellen és Ravától északkeletre éjjel-nappal folytatják támadásaikat.

Szentpétervári lapok jelentik, hogy a német csapatok Lodzban széleskörű előkészületeket tesznek arra, hogy jó téli szállást rendezhessenek be maguknak. A kaszárnyákban megjavították a fűtőkészülékeket. Ezenkívül óriási mennyiségű ruhaneműt halmoztak fel és még most is egyre szállítják a társzekerak a prémeket és meleg holmikat. Az egész város minden szabója a németeknek köteles dolgozni.

A küzdelmek, amelyek Lengyelországnak ezen a részén folynak, hevességükben felülmúlják a flandriai harcokat. Az ellenfelek minden tapodtnyi helyet drágán adnak át. A legelőreltöbb lövészárkok sok helyen nincsenek tovább a német futóárkoktól, harminc méternél. Ezeknek a borzalmas és sajtóságos küzdelmeknek a legmegszokottabb fegyvere a kézi gránát.

Az északi sártenger.

Prága, január 11. A Prager Tagblatt haditudósítója jelenti: Az állandó enyhe időjárás és a heves, naphosszat tartó esőzések az egész lengyelországi és galíciai hadszínteret sártengerre változtatták, amely minden mozgást megakadályoz. A Visztula alsó folyásától az uzsoi szorosig, ezért kénytelen pihánót tartottak a hadseregek. Még a Kárpátok is mentesek a hótól. A hegyek oldaláról valóságos zuhatagok törnek lefelé és a völgyekben áradást okoznak. Ehhez kell még venni, hogy rendkívül erős köd van és a köd, valamint a sár lehetetlenné teszi a küzdelmet.

Orosz aggodalmak.

Berlin, Stockholmból jelentik: Dán információk alapján Pétervárott attól félnek, hogy német cirkálóik meglepetésszerű támadást fognak intézni a kelettengeri orosz kikötők ellen. Az aknaláncolatot, amely úgy a finn, mint a rigai tengeröblöt elzárja, megerősítették. A rajtó nyugalmat hirdető cikkei ellenére is a tengerparti városok lakossága rohamosan menekül az ország belsejébe. Sőt még Pétervárott sem érzik magukat biztonságban. Ezt bizonyítja egy statisztika, amely most jelent meg az orosz városokról. Ebből kiviláglik, hogy az ország nyugati részén fekvő városok lakosságának száma jelentékeny százalékkal csökkent, csupán Moszkva jegyezheti fel azt, hogy a háboru óta kétharmaddal több a lakosa.

Gondoskodik a cár a védelméről.

Szófia. Orosz gárdaezredet Pétervárra visszarendelték a cárt védeni esetleges forradalomban.

Csontosig jár már a páncél-vonat.

Ungvár. Az oroszok önként elhagyták soslakot és visszavonultak Csontosra. Ma egész nap dörögtek az ágyuk. Az ágyuharc kimenetele még ismeretlen.

Ungvár. Az Ung völgyében járó páncél-vonat tegnap Csontosig jutott el. Nyolc gépfegyverrel felszerelve haladt előre az ellenséges tüzvonallig. Közvetlenül a megrongált vasúti hid előtt, a hol amugy is meg kellett állania, ellenséges őrzőjáratot pillantott meg T. főhadnagy, a páncélvonat vezetője és tüzet vezényelt. A gépfegyverek nyolc oroszot tetteket le. A hid jobb- és baloldalán egy-egy ellenséges zászlóalj állott. T. főhadnagy harminc katonáját rajvonalba állította fel és ügyesen maszkírozta ezt a jelentéktelen erőt. A bakák tüzelésével egyidejűleg a nyolc gépfegyver is működni kezdett és az orosz zászlóaljok futásnak eredtek. A főhadnagy ideiglenesen rendbehozatta a hidat és a baloldali zászlóaljból tizennyolc, a jobboldaliból pedig huszonkilenc orosz sebesültet fogott el. A páncélvonat kis csoportjának támadásával egyidejűleg tüzésünk is akcióba lépett és kiverte az ellenséget a malomréti pozícióból. Ma ismét felment a páncélvonat Csontosig.

Kozák hadjárat Bukovinában.

Bécs. A Sonn- und Montagszeitung jelenti Bukarestből: Egy Sucavából ideérkezett előkelő román férfiú hajmeresztő részleteket mesél az orosz csapatok garázdálkodásáról, a mit Bukovinában vittek végbe, épen a románoktól legsűrűbben lakott községekben. Az ősrégi Sucava román fejedelmi város is sokat szenvedett az orosz hordák pusztításaitól. Az orosz megszálló csapatok, melyek Bakunin gróf parancsnoksága alatt állanak és amelyek Sucava városát hatalmukba kerítették, kényük-kedvük szerint rabolnak, fosztogatnak és gyilkolnak. Schessanu dr., egy tekintélyes bukovinai román polgár, a tartományi törvényszék elnökének vezetése mellett serényen folyt a gyűjtések a városban a hadban álló bukovinai román katonák megajándékozására, az adományokat a karácsonyi ünnepekre már u'nak akarták indítani a táborba, mikor váratlanul egy kozák őrzőjárat vonult be a városba, melyet hamarosan reguláris orosz katonacsapatok követtek és a szeretetadományokkal megrakott kosokat elhurcolták. Ennek a tekintélyes román polgárnak kétségbevonhatatlan előadása a bukaresti lakosság körében óriási felháborodást keltett. Még ruszofil érzelmű bukaresti boulevardlapok is felháborodásuknak adnak kifejezést, hogy az orosz katonai hatóságok büntetlenül tűrték, hogy a kozákok rabolnak, fosztogatnak, gyújtogatnak és épen Bukovinának románok lakta helyiségében.

GYÁSZROVAT.

Határozások. Kass Ignác nyug. m. kir. posta- és távirtda tanácsos életének 72-ik évében hosszas szenvedés után Sopronban meghalt. A megboldogult feleségén, született mérei Kiss-Drágány Etelkán kívül gyermekei, unokái és nagy kiterjedésű rokonság airatja. Az elhunytban Kass Gyula dr., kisjenői szolgabíró nagybátyját gyászolja. — Steiner Manó, január hó 11-én, reggel 5 órakor életének 70-ik évében rövid szenvedés után Aradon elhunyt. Felesége, gyermekei és nagy rokonság gyászolja.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Színházi műsor:

Kedd: Lengyelvér, operett.
Szerda: Horváth Kálmán budapesti szkecs-társulatának fellépte „Mese egy közlegényről.”
Csütörtök: Ugyanaz.
Péntek: Mozitündér, operette, új szerzőkkel.
Szombat: Táncoshuzárok. Repriz.

* A Vörös Kereszt hangversenye. A Vörös Kereszt egyeslet javára a hó 16-án M. Löwy Rózsi és a Fitzner vonósnégyes közreműködésével rendezendő hangversenyre a jegyek legnagyobb része máris elkelt. 4 és 3 koronás jegyek esekély számban még kaphatók Weisz Leó könyvkereskedésében. A hangverseny programja, mely holnap lesz nyilvánosságra hozva, a zenei körök legnagyobb érdeklődésére számíthat. A hangverseny a Fehér Keresztben lesz.

* Ifjusági előadások az aradi nemzeti színházban. Szerdán és csütörtökön délután 4 órai kezdettel a budapesti Horváth Kálmán-féle társulat ifjusági előadásokat tart. Színpad körül: Mese egy közlegényről hazafias kinema-zkecs. A helyárak rendkívül olcsók. Páholyülés és tálalásérték 50 fillér. Egész páholy 5, 4 és 3 korona. Emeleti ülés 40, 30 fillér. Jegyek már mindkét napra válthatók. — Mese egy közlegényről. Máris óriási az érdeklődés Karinty szkecses szerda és csütörtöki előadása iránt. A szkecses aktualitása, a darab szerzője, az előadók művészi neve garantálja a nagy sikert. Az új szkecses egy tartalékos közlegényről szól, aki berukkolva három óra tábornok lesz, azzá teszi nemcsak egyéni vitézsége, de a rátermottsége is. A szkecshez prólógus is van, melyet Somiyó Zoltán írt és Horváth Kálmán szavalja. — Táncos huzárok. A legkedvesebb zenéjű operette a porosz huzárok-ról szól, telve szebbnél-szebb keringőkkel, valamint a legszebb szöveggel. A darab nálunk szombaton kerül színpadra.

* Hiv a császár. (Aktuális német műsor az Urániában.) A színház tegnapi bejelentésével egy új darabot választott, mely úgy tárgyánál, témájánál, mint az eszménél fogva, melyet megtestesít, a legszebb és legaktuálisabb filmek közé tartozik. A dráma hazafias tartalma egy kis szerelmi izzal van fűszerezve, ami a nemes, komoly tárgynak egy kis vonzó bájot kölcsönöz és érdekessé, kellemessé teszi ezt az aktuális darabot. — A németek harcai Flandriában. (A nyugati harctér legújabb hírei az Urániában.) A világ legvéresebb esztétikájáról, a flandriai harcokról ad hírt a színház háborús aktualitása. A sorozat összes felvételei a tűzvonalból valók és a harc legérdekesebb részleteit tartalmazzák. A sorozat legérdekesebb felvételei: a franciák által szétrombolt Nossines, az Ypernnél fekvő királyi kastély, Hollbeck, melyet az angolok makacsul védtek, egy előrsi csapat szétrombolja az ellenség erődítéseit, előnyomulás rohammal és az ellenséges sáncok elfoglalása, akadályok készítése az Yser csatornán.

* Repülés a hazáért. (Új sláger az Apolló-színházban.) Azt a nagystílusú filmet, a melynek premierjét előre jelezték az újságok, kedden mutatja be először az Apolló-színház. A több felvonásos, izgalmas dráma eseménye abba a levegőbe vezet el bennünket, a hol az emberi ész és a technika fogott össze a levegő biztos meghódításáért. Új hadi repülőgép konstruálása a kitűzött cél, a melynek jutalmát egy fiatal, becsületos német mérnök kapja meg. Hiába tesznek neki ajánlatot a külföldi államok, ő csak a hazáját szereti gazdagítani az új repülőgép előnyeivel. Riválsa ellopja a terveket a külföldre akar menekülni. A mérnök szerencsére észreveszi a lopást, fölül a repülőgép hátára s a vonat után száguldi. Rettenetes pillanatok következnek, végre elér a vonatot s a repülőgépről a vonat tetejére ugrik. Izgalmas küzdelmek után sikerül végre visszaszerezni az új repülőgép terveit. A szenzációs drámán kívül a legújabb háborús aktualitásokat is kedden mutatja be az Apolló-színház.

* Felhívjuk a közönség figyelmét Kerpel László 100.000 kötetes kölcsönkönyvtárára.

Német várak elfoglalását tervezik a franciák.

(Uj operációs bázis. — Elkeseredett harcok az egész fronton.)

— Hivatalos távirati tudósítás. —

Berlin—Genf, január 11.

Hivatalos jelentés a nyugati harcterről.

Berlin, január 11. Nyugati hadsintér: A rossz időjárás tegnap is tartott. A Lys egyes helyeken 800 méternyi szélességig lépett ki a medréről. Az ellenségnek az a kísérlete, hogy Nieuportnál a dűnákban levő állásainkból kivertjen, megghiúsult. Soissonstól északkeletre a franciák megismételték támadásaikat, amelyeket azonban tegnap nagy veszteségük mellett mind visszautasítottuk. Száznál több hadifogoly jutott a kezünkre. A harcok ott ma ismét folyamatban vannak. Perthestől nyugatra és keletre (a chalonsi tábortól északkeletre), a franciák újból hevesen támadtak. A támadások a franciáknak igen súlyos veszteségei mellett összemoltak. Mintegy 150 foglyot ejtettünk. Az Argonneokban továbbra is tört nyertünk. Itt, valamint Apremont környékén, Toulstól északra még folynak a harcok. Január 8-án este a franciák ismételték megkísérelték éjjeli támadással Oberburnhaupt falnak elfoglalását. A támadás teljesen megghiúsult. Csapatunk további 230 franciát elfogtak és egy gépfegyvert zsákmányoltak, úgy, hogy az oberburnhaupti zsákmány két tisztre, 420 lönyei légénységre és egy gépfegyverre emelkedett. A franciáknak itt is szemmel láthatólag súlyos veszteségeik voltak, nagyszámú halott és sebesült fekszik arvonalunk előtt és a szomszédos erdőkben. Tegnap Felső-Elzászban csak kisebb harcok folytak. Éjjel tele csapatunk Nieder-Aspachnál a franciák egy támadását visszaverték.

Francia fantazmagorián.

Genf. A Neue Züricher Zeitung értesülése szerint, franciáknak németellenes offenzívához bázisuk Epinal. Onnan júniusban remélik elérni a Rajnát, miután Strassburg, Metz Mainz várai elesnének.

Német sikerek az Argonneokban.

Berlin. Genfből jelentik: A francia lapok a nyugati harctéri helyzetet behatóan vizsgálják, amihez a Felső-Elzászban és a front északi részében történő események szolgáltatnak alkalmat. A lapok megjegyzik, hogy az Argonneokban eddig elért eredmények nem felelnek meg várakozásoknak. A németek nagy erőfeszítéssel biztosítják magukat a Chavencourt és St. Mihiel elleni francia offenzíva megismétlődése ellen. A németek a La Grurie melletti erdőségnél az utóbbi időben majdnem az egész fronton támadtak és sikerült nekik részben jelentős sikereket is elérniük. E támadásoknak az volt a céljuk, hogy a franciák Varennes elleni előnyomulásukat már eleve is lehetetlenné tegyék. A lapok azzal vigasztalják magukat, hogy olyan német győzelmekről van szó, amelyek még mindkét fél számára meglepetéseket hozhatnak. A németek összekötő vonalat akarnak az Argonneokban a maguk számára biztosítani. Nem használ semmit, írják a lapok, ha tagadnók, hogy a németek itt és Verdun vidékén feladatukká tették az ellenfél minden hadi vállalkozását a legnagyobb energiával visszautasítani. Mindenesetre fennáll a remény, hogy a franciák helyzete ezen a ponton javulni fog és hogy a szükséges diszpozíciókkal a legerősebb akcióval is szembe helyezkedhetnek, amelyet a németek az Argonneokban megkezdének.

AMSTERDAM, január 11. A Timesnek a szövetségesek centrumánál lévő haditudósítója írja, hogy a német támadás sehol sem volt hevesebb, mint az Argonneokban, a Maas partjánál.

Csodálnunk kell a német haremódot. Sokkal természetesebben szoktak hozzá ahhoz a különös haremódozhoz, amelyet a sajátos terep megkíván, mint az ember hihette volna.

Téves az a hit, mintha a németeknek nem lenne elég municiójuk. E téves feltevés oka, hogy az erdőben a tűzértséget nem lehet ide-oda tologatni tetszés szerint, de az erdős zónán kívül tart a tűzértségi párbaj. A döntést azonban legtöbbször a csupasz fegyver hozza meg. Innen van az, hogy a jelentésekben mindennap ugyanazok a helységek, La Grurie, Tour de Paris, St.-Hubert stb. szerepelnek. Ezeknek a községeknek nagy sztratégiai értékük van, amennyiben dominálják azokat az utakat, amelyek a német állásokból az erdőseg kelet-széle felé vezetnek. Habár a franciák hegyenként offenzívába fogtak, még is vissza kellett vonulniok. Így például lehetetlen volt Bourcilles községet tartaniok. Egy nappal rá, hogy elfoglalták, ismét ki kellett üríteniök a franciáknak s újabb kísérletüket, hogy szuronynyal visszafoglalják, a németek nagy veszteséget okozva megghiúsították. Egyidejűleg nehéz harc folyt Monttaucon-nál, amelynek eredményeképp Malancourt-t elvesztették a franciák, ezzel szemben azonban a környéken lévő állásaikat megtartották.

Franciák kudarca Elzászban.

Berlin. A buchhoizsennheim-alkirichi vonalon a francia támadást veresen visszaverték, a franciáknak nagy veszteségeik vannak. Több száz fogoly jutott a németek kezére.

Basel: Az alsó Vogézekben a D.edolshausen és a St. Dié melletti magaslatok közti arvonalon megállott a francia offenzíva. A német csapatok megszállták az utat St. Dié és St. Leonhard között. Az összes francia támadásokat fényesen visszautasították. A Thann-Steinbach-Sennheim-Felsőelzász háromszögben tovább folyik a harc. A németek most már véglegesen bevonultak Steinbachba, a franciák súlyos veszteségek közt Thannba vonultak vissza. A sundgau-i francia offenzíva is engedett erejéből. A franciák nem mutatnak már valami különös támadó kedvet. A németek folyton jelentős gyalogsági és tűzértségi erőstést kapnak.

Német repülőgép Dünkirchen fölött.

Berlin. Rotterdamból jelentik: A „Times” jelenti: A német aviatikusok nap-nap után Dünkirchen felett keringenek. Legutóbb egy nap alatt öt német gépet láttak a város fölött. Egyik bombájuk a Firminyben felállított gyors-tűzelőgyura hulott és három tűzért megölt. Egy izben sikerült tűzereinknek az egyik gépet gráoátjaikkal elérni. A bomba 50 méternyire a repülőgéptől explodált, úgy, hogy a pilóta nem tudta fenntartani a gép egyensúlyát és gyors leszállással kellett magát biztonságba helyezni. Kétszer repültek fel a szövetségesek pilótái, egyszer egy francia, azután egy angol. Az egyik német pilóta tizenkét bombát dobott a városra. A város katonai parancsnoka azokra a súlyos veszteségekre

való tekintettel, amelyeket a német bombák emberéletben okoztak, falragaszokon szólítja fel a lakosságot, hogy német repülőgép megjelenése alkalmával azonnal keresessenek biztos menedéket. Annak jeléül, hogy vezedelem fenyeget, a templomtornyban fehér-kék lobogót vonnak fel és néhány pillanattal ezután a város utcai teljesen kiürülnek.

Leavre. Az utóbbi napokban Dünkirchen ellen intézett német repülőgépes támadásokat nem tudták megakadályozni a szövetségesek minden igyekezetük dacára. A német repülőgépek üldözésére francia és angol aeroplánok szálltak fel, mégis a Taubék elérték Roserdaal külvárost és bombák számos katonát öltek meg.

Harcok Flandriában.

Amsterdam, január 11. A Telegraf jelenti Sluistól: Az éjszaka ismét ágyudörgés hallatszott az Yser felől. Lombardzyde, Westende és Sankt Georg közt hevesen dühöng tovább a harc a rossz időjárás ellenére is. Folyton dühöng a vihar és esik az eső. Hogy a németek itt nem vonulnak vissza, azt bizonyítják a különböző reávirációk Északflandria falvaiban a hadsereg számára. Az elárastott terület a szövetséges hadak számára különösen Nieuportnál okoznak nehézségeket. Dixmuidenről az a hír, hogy a tulajdonképeni város a németek kezében van. Mindkét fél erősen elsáncoltta magát a házak romjai között.

A feltámadt Emden.

Berlin. Kopenhágából jelentik: A Berlingske Tidende az Emden elmenekült legénységének rangooni hőstettéről újabb részleteket közöl. Az ötven löny német légénység hatalmába kerítette az Ayesha nevű régi angol háromárbocest. A hajót ellátták néhány ágyúval és gépfegyverrel. Az Ayesha fedélzetén egy régi mozsárágyut is találtak. Ez a hiányosan felszerelt háromárbocest már egy hét óta megakasztja a keletindiai kereskedelmi hajózást. Az angol cirkálók mindaddig hiába üldözték.

Az Ayesha nemrég elfogta az „Oxford” nevű modern szénszállító hajót. A német tengereszek nagy része átköltözött erre a gőzökre, amely mint „Emden II.” megkezdte az angol és francia kereskedelmi hajók vadászát. Az Emden II. már eddig is több ellenséges kereskedelmi hajót kerített hatalmába.

Hősi halál. A háziesred ismét gyászol.

A kárpáti harcokban dicsőséggel és babórral koszorúzta zászlóját az ezred. Igen nehéz és áldozatokban gazdag csatákban védte a magyar határt az aradi fiuk. Különösen az egyik század, amelynek Pfanni Ernő főhadnagy volt a parancsnoka, volt kénytelen a sokszoros túlerővel szemben ereje legutolsó megfeszítéséig helyt állani. A parancsnok, aki több sebből vérezve, nem engedte magát elvinni katonái közül, a már-már ingadozó rajvonalaknt utolsó rohamra gyűjtötte össze és egy gépfegyverekkel jól megerősített orosz állás ellen vitte. A 33 asok rohamának nagyszerű eredménye volt. Klüzték és foglyul ejtették majdnem az egész orosz századot, két gépfegyvert is zsákmányoltak, de parancsnokuk életének árán kellett megvásárolniok a dicsőséget. Pfanni főhadnagy az ellenséges lövészárokban a kapott sebekben kiszorvedett. Vitéz katonái temették el a csatamezőn. A hős sírját megjelölték, feldiszipelték. A hős tiszt haláláról rokonait értesítették.

Ahol a hegyi háborut tanulják.

(A lengyel legionáriusok a Kárpátokban.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, január 11.

A lengyel légiónak egy tisztje a következő érdekes sorokat írja a vitéz legionáriusokról és a hegyi háboru hasznosságáról:

— Aki ismeri a hegyi háboru jellegét, az tudja, hogy a legképzettebb csapatokra, a legrutinózottabb, legönállóbb vezetőkre van ott szükség. A kolonnák térbeli és időbeli elválása, a kölcsönös érintkezés akadályai a vezetőktől és a legénységtől a legkiválóbb katonai tulajdonságokat követelik.

Epen ezért sok szakember aggodalommal kérdezte, hogy az alig szervezett, kevésbé kiképzett és hiányosan felszerelt lengyel légionáriusok meg tudnak-e felelni annak a feladatnak, hogy messzeterjedő offenzívát vezessenek a keleti Kárpátokon keresztül. Október elején fejosóvalva állították a sztrategák, hogy a hegyi háboruban előbb, vagy utóbb csődöt mondanak ezek a hazafias érzéstől vezérelt, de hegyi háborura egyáltalán elő nem készített csapatok. Hiszen tudták, hogy bár a legionáriusok közül soknak volt fegyvere, de soha nem lőttek, hogy az elavult ágyuanyaggal felszerelt tüzérség csak a Kárpátok mögötti területen alakult meg és életében először akkor hallott közelről ágyudörgést, mikor már közvetlenül ütközet előtt állott.

És ime, mi történt! Ha kezdetben néhány vezető el is követett baklővéseket, ha meg is történt, hogy messzire elszakadt patrouilleok csak hetek múlva tértek vissza csapatukhoz, lassanként megtanulták tisztjeink és katonáink a hegyi háborut és igen értékesek lettek. Az ellenséges ágyúk és bajonettek saját bőrünkre írták azokat a szabályokat, amelyek megtanulására előbb nem volt időnk s amelyeket így villámgyorsan sajátítottunk el. Nem békés gyakorlatok és reglamák, nem a szigor és nevelés tett minket katonákká, hanem az elkeseredett, kemény küzdelem, a naponta fenyegető halálveszély volt a mi tanítómesterünk. Ez is egy módszer, — véres és drága, de gyors és biztos.

Igy állnak és mennek már három hónapja a Kárpátokban és északi vidékén a lengyel légiónak, ha számbelileg meg is fogytak, de belső értékben végtelenül megnövekedtek. Ahol régebben egész zászlóalj nem tudtak átörni, ott most megteszi egy század. Mert mindenki, akit sem az ellenséges lövegek, sem betegségek nem távolítottak el elől sorainkból, az erős és bátor, mindenki igazi katona. Több mint ötven nagyobb és kisebb ütközetben megszereztük azokat a tapasztalatokat, amelyekre szüksége van a fiatal harcossalnak, hogy teljes értékű legyen. Itt egy példa:

Egy friss, még soha tűzben nem állott század készül a frontra. Mennyire eléfnek a többiekől ezek a fiatal emberek, milyen szép a ruhájuk! Minden csillog rajtuk, mindenkinék új, kifogástalan uniformisa, tökéletes felszerelése van. Milyen siralmas külsejük velük szemben öreg veteránjaink megsárgult, toldott-foldott mundérjában. De az öreg katona tudja, hogy nem ez a külső szín, nem ez a csillogás mértékadó, hanem a belső. Érdja meg a csapatok igaz értékét. Az új századot beosztják egy régi veterán zászlóaljba, amelynek csak három százada volt. Mindjárt az első ütközetben heves srappell tűzbe kerül ez a század. A zászlóalj többi százada nevet és elcélódik ilyen srappell tűzben. Az új század nem tudja még, hogy a srappellek többet süvitének, mint amennyi bajt csinálnak, azt hiszi, közeledik a világ vége és néhány pert múlva otthagyja állását. Két ellenséges század nyomul az elhagyott állás felé, de szerencsére az elővigyázatos zászlóaljparancsnok épen az új század állása mögött kis tartalékokat állított fel. Egy szakasz — harminc puská — mindenkepen bevált harcossal, még ép a kellő időben elfoglalja az elhagyott állást és ötven lépényire a már biztos győzelemre számító elontrégtól, megiepő, gyilkos tüzrel fogadja azt. Két tisztjét és sok katonáját elveszítve, a legna-

gyobb rendetlenségben menekül az ellenség. Nemsokára újból gyülekezik a zászlóaljba beállított század, észre tér és belátja, hogy tulajdonképpen szégyenletesen viselkedett. Estefelé a század parancsnoka szégyenkezve megy a zászlóalj parancsnokához és megkéri, hogy büntetésképpen két napon keresztül előőrsi szolgálatra használják a századot.

És a kis epizód karakterisztikus. Azt bizonyítja, hogy a tüzkeresztség adja meg a legjobban kiképzett csapatnak is az utolsó simitást és hogy bár a béke időben végzett munka igen értékes és megbízható, a kiképzésben a döntő hatást mégis csak a háboru okozza.

És a legjobb gyakorlatot a hegyi háboru adja. Itt a tisztok és katonák rövid idő alatt szerzik meg a tapasztalatoknak azt az összegét, amelyet más terepnumon csak hosszú idő múlva lehetne megszerezni. Mert a hegyi háboru az önállóság legjobb tanítómestere. Itt minden az önálló cselekvésre, a saját kezdeményezésre van bízva. Hegyek választják el egymástól a csapatokat, az érintkezés nagyon nehéz, csak az őnségély, a gyors cselekvés, nagy személyes kiválóság segíthetnek a győzelemhez. És ha a veszteségek a hegyi háboruban aránylag nagyobbak is — ennek nincs jelentősége ahhoz képest, hogy mit nyújt a hegyi háboru a többieknek, hogy mennyit tanultak azok, akik a fáradságukat kibírták.

Igy állnak most csapataink megacélosodva a három hónapos kárpáti küzdelemben, mint a hegységnek hűséges őrzői és büszkén tekintenek a győzelem felé.

Jelentés a belügyminiszternek az aradi vár betegeiről.

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, január 11.

Az aradi várba internált szerbek sorait ritkító betegségek, habár a hatóságok a legnagyobb lelkismeretességgel léptek harcba ellenük, nem vesztettek erejükből. Minden intézkedést megtettek azonban arra, hogy a baj a vár ama részeire korlátoztassék, ahol az internáltak el vannak helyezve.

Ma reggel ismét újabb hólyagos himlős megbetegedésekről érkezett jelentés a városi tisztviselői hivatalhoz. Tisoh Mór dr. főorvos nyomban megjelent a betegeknel és Teodorovits József dr. főorvossal együtt megállapította, hogy mind a három internálton a hólyagos himlő ütött ki. Gondoskodtak a teljes elszigetelésükről, valamint arról is, hogy a barakkház elkészültéig is, az összes betegek, betegsüjük faja szerint külön csoportokban ápolassanak. A legtöbb áldozatot a tüdővész szedi köztük. Ma és tegnap harminchét halálozás történt.

Mint a főorvos a járványbizottság legutóbbi ülésén jelentette, a baj főokozója a meg nem felelő lakóhelyiség. Ennek sürgös megváltoztatása nélkül nem lehet megvívni a nagy küzdelmet. A városi hatóság, tekintettel a reá háruló óriási felelősségre, mindenről sürgös jelentést tett a belügyminiszternek, akinek módjában áll, hogy közvetlen összeköttetésbe lépjen a hadügyminiszterrel és a baj elnyomására közremüködését kérje. Valószínű, hogy a belügyminiszter is leküldi Aradra a maga szakközegét.

Egy másik igen súlyos baj volt, hogy az internáltak tisztálkodása nem volt megfelelő. Nehérmükük, ruhájuk ugyszólván ugyanaz, amelyben Aradra kerültek és amelyekben már elhozták a betegségek csiráit. Hegedüs Ede alezredes állomásparancsnok előterjesztésére gondoskodás történt a hiányok pótlásáról és most már ágynemü és fehérnemü rendelkezésre áll.

Természetesen még mindig a legfontosabb probléma megoldatlan: az orvoshiány. Ezen segíteni kell, mert ha lesz elég orvos, akkor a város közönsége megnyugvással várhatja a járványok radikális elfojtását.

A vár kapui továbbra is zárva vannak ugyan, de a viszonyok elkerülhetlenülé teszik, hogy oda a városból be ne menjenek, vagy az ott lakók ki ne jöjjenek. Epen ezért sokszorosán sürgös minden intézkedés, a mely a betegek legteljesebb elkülönítését teszi lehetővé.

H I R E K. LEGÜJABB.

Erkezett reggel fél 4 órakor.

(Táviróda cenzurázva.)

Kopenhága. Tegnap mintegy tizenhat repülőgépből álló német aeroplánraj jelent meg a Themze torkolata közelében, London elleni támadásra. Idő kedvezőtlen ködös volt. Repülőgépraj angol partvidék mentén tovább repült Dover felé. Több bombát dobott le. Majd Dünkirchennél, ahol bombázták a városnak angolok által megszállt részeit, mintegy ötven bombát dobott le. A kár nagy, igen sok a halott és a sebesült.

Bécs. A király újból nagymennyiségű szivart és cigarettát küldött ottani kórházakba a sebesülteknek.

Máramarossziget. Ferenc Salvator főherceg ma reggel odaérkezett kíséretével. Autóin Körösmezőre ment este visszatért. A tisztiféleközben rendezett vacsorán résztvett.

Bécs. Oroszország legközelebb behívja ezerkilencszáztizenöt évfolyamot, mintegy ötszáznyolcvanötezer embert.

Kopenhága. Legújabb orosz jelentés elmondja, osztrák-magyar csapatok heves támadást intéztek az uzsoi szorosnál és hogy Przemysl helyőrsége se szünteti meg kirohanásait, a melyek nagy károkat okoznak.

Frankfurt. Joffre a főparancsnokság átvétele óta hetvenhat tábornokot nyugdíjaztatott. Szigorúan bünteti a kis hibát is. Megrendszabályozott százötven magasabb rangú tisztet.

Szofia. Angol-francia flotta Dedeagacs kikötőt formálisan blokkirózta.

Szofia. Ghenadief volt külügyminiszter informatív természetü küldetésben ma Rómába utazott.

Saloniki. A görög kormány elhatározta, hogy ismét foglalkozik a szabad zóna létesítésével és szabad kikötő építésével.

Eukarest. A cár külön küldöttséget bízott meg, hogy a szerb, montenegrói, belga, francia, angol hadseregek tagjainak adományozott rendjeleket átadja. A küldöttség vezetője Josupaff herceg tábornok, a cár legbizalmasabb embere, Utjuk Bukaresten vezetett át, ahol néhány napig maradnak.

Szofia. Nisben nagy a felháborodás Rive francia képviselő miatt, aki a Tempsben követeli Mácédóniát Bulgáriának.

Róma. Deambri képviselő Parmában Olaszországnak háborus részvétele mellett beszélt. A tömeg öklökkel, botokkal nekiment.

Kopenhága: Izzed pasa a Kaukázusban fogságba került.

Budapest. Hazai harctéren való hosszabb tartózkodás után Budapestre visszaérkezett Szarvas-Erdélyi Zoltán százegyes ezred hadnagya, akit többször kitüntettek. Kárpátokban legutóbb néhány emberével elfogott egy egész orosz századot parancsnokostól.

— **A lembergi érsek szenvedései.** Berlinből jelentik: Szepticzky orosz fogságban levő lembergi érsek bécsi barátja elmondta, hogy az oroszok az érseket minden módon rá akarták bírni a kitérésre. A főpásztor a kísérleteket felháborodással utasította vissza.

— Népfelkelő önkéntesek. Az önkéntesi karpaszomány viselésére jogosult B. alosztályú népfelkelő önkéntes jelentkezése esetére biztosított kedvezményről már hírt adtunk. A közös hadügyminiszter rendelete szerint az egy éves önkéntességi joggal rendelkező B. alosztályú népfelkelők önként jelentkezhetnek a háború idejére azzal a jogosultsággal, hogy a szolgálatban viselhetik az önkéntesi karpaszományt. Az első hat heti kiképzés után az önkénteseket a hadsereg szükséglete szerint felveszik a tartalékos tiszti iskolába és azokat, akik az iskolát jó eredménnyel végzik, tiszthelyettesekké nevezik ki. A felvétel az egyes hadtestparancsnokságok beleegyezésétől függ és minthogy a felvételnek január 16. előtt meg kell történnie, felhívják az érdekelteket, hogy kérvényüket azonnal nyújtsák be az illetőségi helyük politikai közigazgatási hatóságuk útján, az illetékes hadkiegészítő parancsnokságokhoz.

— Cholnoky Jenő dr. kolozsvári egyetemi tanár előadásával kezdte meg január 17-én, vasárnap délután a Kölcsey Egyesület irodalmi délutánjai II. sorozatát. Az aradi közönség és a Kölcsey Egyesület tagjai szeretettel és érdeklődéssel várják az egyesület zsurjainak legkedveltebb előadóját, aki ezúttal Oroszországról fog beszélni ismert, közvetlen, lebilincselő és érdekes módján. Cholnoky dr. vasárnap reggel a gyorsvonattal érkezik Aradra és itt tartózkodása alatt Csernovics Diodor jósággazgató meghívására a jósággazgatóság épületében berendezett vendégszobában szállásolják el. Cholnoky Jenő előadása vasárnap délután öt órakor veszi kezdetét és azt az újonnan belépő tagok is, aminek ismét többen jelentkeztek a Kulturpalota könyvtárában is, az ott átvethető zsurjegyekkel ingyen hallgathatják végig.

— A halálra ítélt postaigazgató bucsulevele. A Kölnische Zeitung tegnapi száma közli a Casablancában, kémkedés gyanúja miatt halálra ítélt és azóta kivégzett német postaigazgatónak, Seiffertnek a bucsuleveletét, amelyet nagynénjéhez intézett. A levél így hangzik: „Kedves néném és rokonaim! Meghalok. A legközelebbi percekben végeznek velem. Utolsó percemben esküszöm, hogy ártatlan vagyok és soha sem kémkedtem. Szívesen halok meg német hazámért és köszönöm irántam való pártatlan jóindulatokat. Imádkozzatok egy ártatlan lélek üdvéért.” A franciák csak december elején közölték Seiffert kivégzését, ez a bucsulevél pedig november ötödikéről van keltezve.

— Halálos dráma a mulatóban. Békésgyuláról írják: Végzetes balesetnek lett a szereplője és áldozata Bally József posta-és táviró számtiszt. A fiatalember a háború kitörésekor mint hadapród-örzmeister vonult be és végigküzdötte a szerbiai hadjáratot. A harcúterén kiújult egy régi lappangó betegsége, melynek gyógyítása végett hazaküldték. Mivel orvosi beavatkozás vált szükségessé, a fiatal postaszámtiszt felvettette magát a gyulai kórházba. Csütörtökön este eltávozott a kórházból és az egyik mulatóba ment. Ott a legnagyobb jókedvben teltek az órák s amikor a jókedv a tetőfokra hágott, Bally elővette Browning revolverét. Kezében forgatta, majd kiszedte belőle a töltéseket. A revolverből kiesett négy töltés, az ötödik azonban benne maradt. Bally abban a hiszemben, hogy a revolverben már nincs golyó, azt az egyik jelenvolt nőre szegezte, majd elsütötte. Nagy volt azonban a rémülete, amikor a leány hangos sikoltással összeesett. A revolverben maradt golyó ugyanis a szívébe turódott s a nő néhány percnyi kínlás után kiszenvedett. Bally József erre rémületében újra megtöltötte a revolverét és még mielőtt valaki megakadályozhatta volna, főbe lőtte magát. A lövés után ő is véresen esett össze. A számtisztet a kórházba szállították, ahol fél napi haláltusa után meghalt. Holttestét Békésgyulán temették el.

— Temetés. Összinte részvétellel temették el vasárnap délután Schrod Jánost, a Széchenyimalom szerencsétlenül járt tisztviselőjét. A halottas háznál megjelent Hehs Béla, a Széchenyimalom igazgatóságának képviselője. Az elhunyt kártszai testületileg jelenték meg ifj. Tenner Lajos vezérigazgató kíséretében.

— Lengyelország felszabadítása. Rómából jelentik: Gabrielle D'Anunzio elnöklésével komitő alakult, amely Lengyelország felszabadítását és független államalakítását propagálja. A komitő tagjai nagyrészt szenátorok és egyetemi tanárok, képviselők és írók. Majdnem minden nemzet képviselve van ebben a bizottságban, egyedül az oroszok tartják távol magukat ettől a mozgalomtól.

— A Magyar vas és összes kereskedelmi alkalmazottak, vas és fémipari tisztviselő nyugdíjgyűlése aradi fiókjá január 17-én, vasárnap délelőtt 11 órakor az Aradi Kereskedők Köre helyiségében (Tabajdi Károly-utca 1., I. emelet) tartja tizedik rendes közgyűlését. A közgyűlésre a fiókegyesület tagjait, ugyancsak Arad város összes kereskedőit és kereskedelmi alkalmazottait, valamint mindazokat, kik a kereskedelmi nyugdíj iránt érdeklődnek, ezennel meghívjuk.

— Honvédelmi kinevezés. A király kinevezte az előbb viselt tartalékos honvédségélelkesi rendfokozatába: Bodea Gyula, kőrösbökönyi g. kel. lelkészt.

— Sebesültek hátlája. A mácsai kiségitő kórházban, melyet gróf Károlyi Gyuláné tart fenn, hetvenhárom sebesült katona van, akik — mint Scheffer Antal tizedes társai nevében is írja — mindannyian olyan anyai szeretetben, gondozásban, ápolásban részesültek, hogy azt sohasem fogják elfeleldni meghálálni, de gróf Károlyi Gyulának az irántunk tanúsított önfeláldozó munkájáért, nemkülömben Gerzselyi Arthur dr. orvos urnak itt a nyilvánosság előtt kéri kifejezésre juttatni köszöneteiket.

— Fegyházból megszökött sikkasztó bankár. Mint ismeretes, a brüsszeli törvényszék még a háború előtt több évi fegyháza itélte Nestor Willmars bankárt, aki harminc millió franknyi vasúti kötvényt hamisított és értékesített. A család fölhasználván a háború zürzavarát, mint Berlinből jelentik, még november 12-én megszökött a st.-gillesi fegyházból s azóta nyoma veszett.

— Garibaldi-tér Lyonban. Franciaország mint nemzeti hőst ünnepli Garibaldi Brunót, aki az olasz légió tisztje volt és Argonneokban esett el. Lyon város tanácsa Garibaldi Brunó nevére egy teret nevezett el és emlékkövel jelöli meg azt a lyoni házat, amelyben legutóbb lakott.

— Az angol tőzsde megnyitása. Londonból jelentik a római Giornale d'Italianak: A londoni tőzsde öt hónapi szünet után megnyitott és újra megkezdte működését. Minden spekuláció ki van zárva és szigorúan ügyelnek arra, nehogy bármely ellenséges állam akár csak indirekt uton is hasznot húzhasson a londoni piacon.

— Fogságba került gyulai honvédtisztek. A 96. veszteség kimutatás adatai szerint hadifogságba jutottak: Fogarasi Ernő gyulai 2. honvédségalegységbeli tartalékos hadnagy, Péntes János 2. honvédségalegységbeli főhadnagy.

— Árverés a vasuton. Arad állomáson a raktár helyiségben január hó 18-án délelőtt 9 órakor következő tárgyak: üres hordok, uorka, divan, ruhanemű, nyers gesztenye, cirok seprű, játékaru, rum, likőr, lámpa, bányafa, 10160 kg. és rasain stb. fognak nyilvánosan, bírósági eljárás kivül a legelőbbet igényelők készpénzfizetés, valamint az azonnali elszállítás kötelezettsége mellett, elárvereztetni. Az elárverezendő árak a vevőszándékkal megjelentek által közvetlenül az árverés előtt megtekinthetők.

— A bevonulók figyelmét felhívjuk a Chick uri divat üzletre, Arad, Andrásy-tér 15. Pannonia-szállóval szemben, ahol tevesztrawatter, aiso nadrág, takaró, barisnya, valdó dr. Jäger selyem és japán papír-alsóruhák, hátzsákok és más hadfelszerelési cikkek legolcsóbban beszerezhetők. 191

— Vizmentes hadicsizmák, hadi cipők, hőcipők és előírásos lábszárvédők óriási nagy választékban Weinberger János kizárólagos cipőraktárban Andrásy-tér 20. szám. 201

— Bevonulók részére meleg alsóruházatok, swetterek, takarók és katonai felszerelések legolcsóbb árak mellett kaphatók Podor és Halász uri divat üzletében Aradon, Fehér Kereszt szálló épületében.

— Magyar és osztrák hadibélyegek szállítását egy koronájával veszi Kerpel Izsó könyvkereskedése. Ugyan-e cég vásárol egész bélyeg-gyűjteményeket és könyvtárakat is. 411
— Az új ügyvédi nyomtatványok Kerpelnél.

„Legújabb felvételek a harctérről.”

(Angol hírlápiró az igazi német hangulatáról. — Moziképekkel megcáfolt hazugságok.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, január 11.

A londoni lapokkal is megessik, hogy a sok rémületes hazugság között, amit a monarchiáról és Németországról összeírnak, néha a valósághoz közelebb álló közlemények is jelennek meg. A Daily Mail mostanában egész cikksorozatot szentel a háborús Németország életének leírására és a sorozatban legutóbb a berlini „kino“-színházak, magyarul mozik hangulatáról fest a magát meg nem nevező angol lap tudósító, nagyjában a valósággal nem ellenkező képet.

— Mennél tovább tart a háború — írja — annál világosabban meg kell látnom, hogy Németország gazdasági élete a háborúban igen keveset, vagy egyenesen szólván: épen semmit sem szenvedett. Különösen a birodalom fővárosában nyoma sincs a háborúnak, minden üzleti, kereskedelmi, magánélet nyugodtan, zavartalanul megy biztos útján és el kell ismerni, hogy a lakosság kitünően, szinte szokatlanul teyelmzett.

Azoknak, akik nem mehettek a háborúba és mégis látni szeretnék a harctér eseményeit, a mozik látogatása valóságos szenvedélye lett. Ugy tapasztalom, hogy a mozik műsorán régebben szereplő társadalmi drámák, erkölcsképek, detektívtörténetek és bohózatok teljesen háttérbe szorultak: háborús képek és azok a felvételek, amelyek a háborúval összefüggők, valósággal becsődítik a közönséget a mozikba.

Jobbára öreg urakból és minden korbeltől hölgyekből állt az a nézőközönség, amelylyel együtt én is bejutottam a legnagyobb berlini mozgószínházak egyikének nézőterére. A zené hazafias dalokat játszik, a nézőtérén viharos taps zug föl. Kezdődik az előadás. Sötét lesz és a vásznon megjelenik az első felírás:

Legújabb felvételek a harctérről.

Csend lesz, várakozással teljes csend, a melyet talán tisztelettel elfogódottnak is nevezhetnék. Bár én tudom, hogy ezeket a képeket tíz eset közül kilencben mesterségesen készítik (itt már nem tudja megtagadni magát az angol lap tudósító és úgy gondolkozik, hogy a németek is műharctéri felvételekkel akarnak hazug hangulatokat kelteni, mint az entente derék államai.) és ámbár tudom azt is, hogy a képek csak a háború kedvesebb, szebb oldalát mutatják be, mert lelkesíteni akarnak — mégsem tudom a bámulatoma elfojtani.

Az első kép Vilmos császár és vezérkarának valahol Belgiumban, vagy Franciaországban történő csapatszemléjét mutatja be. Az uralkodó mosolyogva beszélget egy tiszttel, aki fegyveresen áll előtte. Egyszerre megrezen a császár és keményen néz a közelgő csapatokra. A katonák jönnek, mereven lépkedve, jönnek sokan, jönnek egyre többen. Ugy látszik, mintha ezren és tízezren lennének. Hatalmas erős emberek. Némelyik valóságos vasgyuró, széles mellű, izmos vállu. Szinte hallom, amint lépteik alatt dörög a föld, amint vonulásuk útjeme hullámzik. A császár mintha minden egyes katonának külön tisztelegetne.

háboru. Így van és nem máskép. Hípnótizálva meredek a vászonra és bámulva gondolkodik arra, hogy milyen mérhetetlen tömegű katonája, mennyi tartalékja van még Vilmos császárnak, hogy milyen nehéz, milyen képtelenül nehéz lesz nekünk legyőzni ezeket a csapatokat.

Az a német ur, aki mellettem ül a mosi szőterén, nem bámul, nem ámul el azon, amit lát. Szentül hisz abban, hogy ezek a szürkeruhás emberek, akik ezrével viharzanak végig a vásznon száguldó képen, ezek a katonák legyőzhetetlenek. És itt és otthon és Németországban mindenütt ez a győzelmi tudat lobog.

Másik kép: „Tapiau, Keletporosországi családok, akik a kozákok hordái elől igyekeznek biztonságba jutni. A kép leperog, világos lesz. Egyetlen, valóban egyetlen embert se látok, akinek ne lenne könyves a szemé. Sírnak az asszonyok és rinak a férfiak is. Most belgiumi felvételek következnek. Az egyik képnak ez a címe:

„Ilyenek a barbárok?”

Dobányzó, nevetgélő német katonacsoportot látunk, amint a belga falu gyerekeivel játszik, trécselnek. Idyll a háborúból. Asután a hazulról a hátrétre küldött ajándékok, kedveskedések szétosztását látjuk. Minden katona csendes megelégedéssel veszi át a csomagját és miközben távozik, már bontogatja is.

Befejezésül a berlini parlament épülete előtt lejátszódó tüntetést mutatják be. Valóban megragadó látvány. Több mint ötszáz férfi, asszony, gyermek éneklél a képen a Wascht am Rheint. Száz meg száz kar lendül magasra, kalapok intogotnak: most élteik a császárt és trónörökösét. A néma képről is kilángol az a lelkesedés, amelynek tüze végigfut emberek ezerein, magával sodor mindenkit. *Est nem lehet lehazudni: a németek lelkében igazi, csodálatos lelkesedés lobog!*

Az Aradi Közlöny Nagy Képes Naptára

Január közepén dus tartalommal — egész sereg érdekes hátréteri képpel, az idén is kimerítő címtárral — jelenik meg.

Az Aradi Közlöny díszes naptárát az Aradi Közlöny minden negyedéves előfizetője, amennyiben előfizetési hátralékban nincs, — az esetben is ha az előfizetést havonként újítja meg — ajándékuul kapja.

Minden új előfizető, aki január 1-ével negyedévi előfizetéssel belépett az előfizetők sorába, ajándékuul ingyen és hármentve kapja

**Az Aradi Közlöny
Nagy Képes Naptárát.**

Az Aradi Közlöny előfizetési árai:

Helyben:	
egy hónapra	2 K. — all.
negyedévre	6 " — "
Vidéken:	
egy hónapra	2 K. 40 all.
negyedévre	7 " — "

NEMZETI SZÍNHÁZ

Kedd, 1915. évi január 12-én:

B) Bérlet.

B) Bérlet.

Lengyelvör (Pohlenblut.)

Nagy operetta 3 felvonásban.

Kezdeti este 7/8 órakor.

Felelos szerkesztő:

Rudnyánszky Endre.

NYILTTER.

Köszönetnyilvánítás.

Alulírottak a sors sulyos csapása által megtörtén mondának hálás köszönetet a Széchenyi-gőzmalom igazgatóságának és tisztviselőkarának és sok jó barátunk kik felejthetetlen

János

fiunk elhunytá alkalmával részvétnyilvánítással, koszoru küldéssel és a temetésen való megjelenésükkel mély bánatunkon enyhíteni igyekeztek.

Aradon, 1915. január hó 11-én. 260

Schrodt Lajos és családja.

Óvás.

Kiskoru fiam, Morariu György (Romulus) által csinált adósságot és nevemben kért kölcsönpenzt ki nem fizetem.

Öv. Morariu Jánosné,
Magyarad.

Társat keresek

2-3000 korona tőkével kitünő berlini új képviselőhez, mely évenként 20-25000 koronát jövedelmez. A képviselő Arad-, Békés-, Temes-, Torontál-, Bács- és Biharmegyékre szól Arad, Temesvár vagy Nagyvárad központtal. A képviselő a háboru tartama alatt is életképes és jövedelmező. Csak teljes című levelekre felel: Garai Kornél Arad, Weitzer-u. 8.

MUSCHONG-BUZIÁSFURDÓ BUZIÁSI PHÖNIX ÁSVÁNYVIZ

BAKTERIUM-MENTES természetes ásványviz.

Vese- és hólyagbajoknál, vesemedence idült hurutjainál, húgykő és fővénykepződésnél, a légutak és a kiválasztószervek hurutos bántalmainál kitünő hatásúnak bizonyult. — Orvosilag ajánlva.

Főraktár:

Öv. Winkler Sándorné Arad, Magyar-utca 4.

Hiv a császár!

APOLLO

SZÍNHÁZ.

Január hó 12-én kedden és
január hó 13-án szerdán.

Háborus aktualitások

érdekességek a kárpáti
harcokból

Szenzációs felvétel

Repülés a hazáért

egy német aviatikus hőstette
3 felvonásban.

Írta és rendezte:

Max Obel

Főszereplők:

Siewert mérnök: Anton
Ernst Rüker, Gaby Lenz:
Éva Speyer Stöckel, Horner
mérnök: Rothauer
Ede dr.

Az előadások kezdete d.
u. 7/6 órakor.

Ne feledje el!

Hogy a Gerő-féle cipők csoport-árúsítása az ismert olcsó árakban 1915. évi február hó 28-ig tart.

Cipő Tőzsde

Apollo mozi mellett.

Kérjük a címre ügyelni!

Tekintse meg kirakatainkat!

Kalmár József

villanyszerelő

Arad, Salacz-utca 2. sz.
Telefon 242. Telefon 242.

Ajánlja

Költözködők figyelmébe:
villamos világítási berendezéseket, villamos csengő- és telefon berendezéseket s minden szakmába vágó munkát. Pontos és gyors munka. 481

Raktáron tart:

villamos csillárokat, villamos főzőedényeket, villamos vasakokat, villamos hajtató vasakat, Wolfram lámpákat és mindennemű villamos cikkeket.

Tüzifa

bükk I., II., III. és dorong, cser hasáb és dorong kapható vagononkinti vételnél
Körösvölgyi Pál
karaktár Andrassy tér 5. Telefon 651.

Száraz tölgy szőlőkaró is kapható.

1915. évi.

Hirdetmény

a bányaadó alá tartozó jövedelmek bevallása tárgyában.
Bányaadó tárgya az a jövedelem, mely a bányamivelésből és sztozzátartozó iparágak üzletéből ered.

A bányaadó csak a művelés alatt álló bányák után vetendő ki. Ez az adó rendszerint a mű tulajdonosa, vagy a bányatörvény szerint a mű vezetésére jogosítottak, vagy meghatalmazottjaik vallomása alapján az 1875. évi XXVII. t.c. 7. §-a rendelkezéseinek megfelelőleg állapítatik meg.

A bányaadónál a mű tulajdonosa, vagy a bányatörvény szerint a mű vezetésére jogosítottak, vagy meghatalmazottjaik vallomást adni s ehhez az adóvet megfizetéséig amennyiben pedig az illető mű annyi éven át még fenn nem állana, az annak megkezdésétől számított időre készített mérleget csatolni tartoznak.

A bevallásokat külön kell tenni:

- a) minden oly műről, mely vasat vagy kőszén termel;
- b) minden oly műről, mely egyéb ásványok termelésével és feldolgozásával foglalkozik;
- c) az önálló segédvállalkozásokról.

Megengedtetik azonban, hogy egy és ugyanazon vállalkozó — legyen az magánszemély vagy társulat — a fent említett a), b), c) alatti egy-egy csoportbeli és egy bányakapitányság kerületében fekvő, összes egész műveinek bevételeit és kiadásait a tiszta jövedelem meghatározása céljából összesíthesse.

A vallomások csatolmányaikkal együtt 1915. évi január hónapban nyújtandók be.

Mindazok az adózók, kik a bányaadó alá tartozó jövedelemforrásukat az államkincstár megrövidítésére irányított szándékból az adókötelezettek és adótárgyak összeírása alkalmával akár szóval, akár írásban vakóltanul mondják be vagy eltitkolják, avagy vallomásukat bizonyíthatólag hamisított adatokra alapítják, az adótárgynak egészben vagy részben történt eltitkolásával elkövetett jövedéki kihágás miatt, az 1909. évi XI. t.c. 98. (az 1913. 50.000. sz. hiv. összeállítás 201.) paragrafusában értelmében büntetettnek.

Kelt Aradon, 1915. évi január 2.

A városi adóhivatal.

Nagymennyiségű ujságmaculatura olcsón eladó.

Felhívás!

teljesen újonnan berendezve a **Fekete Sas szálloda**

18 modernül berendezett szobával. Kapcsolatban kávéházzal és vendéglővel. Szobák K 1.20-tól feljebb kaphatók. Kávéház egész éjjel nyitva, naponta I-ső rangu cigányzene hangverseny. Elsőrendű kávéházi italok. Kifűző és olcsó erdélyi magyar konyha. Abbonnensek bármely időben elfogadtnak. Pensioszerű teljes ellátás legjutányosabban kapható. 177

Szíves pártfogást kérünk, kitűnő tisztelettel!

Szere és Társa,
szállodás és kávéház.

Költözködők figyelmébe!

Villamos világítási berendezéseket csillárokkal együtt, kedvező feltételek mellett szerel és szállít 8961

Koch Dániel
Arad, Deák Ferenc-utca 42. sz.

Köhögés, rekedtség és elnyálkásodás
ellen megbízható és legjobb hatású szer a

Tussinal-cukor
Ára 70 fillér.

Tussinal-tea
Ára 50 fillér.

Gyöngyfehér fogakat nyerünk a

Doré fogpaszta

használatával. Nem habzik! A szájjüreg deszinficiálja, utóíze igen kellemes. Ára egy porcellán-szelencének 60 fillér.

A mértéktelen dohányzás-szenvedély

legbiztosabb, legegészségesebb és legkellemesebb ellenszere a

Menthol - cigaretta

1 darabnak az ára, mely hosszú időre elég: 1 korona.

Fejkorlát

leggyorsabban megszünteti

az eddig egyedüli ily szer, a világhírű „Tegerit” korpakencőcs.

Ára egy tégeynek 2 korona.

Fenti szerek kizárólagos készítője és egyedüli nagy raktára:

HAJÓS ÁRPÁD

gyógyszertára Arad, Andrassy-tér 22. sz. (Megyeházzal szemben.)

Van szerencsénk értesíteni, hogy **HELACIT** elvezés alatt egy új készítményt hozunk forgalomba, mely a bőrtkát (mitesser) van hivatva gyorsan és sikeresen elmulasztani.

A **HELACIT** különösen ajánlatos zsíros, felfűzött, izzadó arcbőrű egyéneknek, de használhatja bárki, aki estély, séta stb. előtt.

A **HELACIT**-ből keveset gyapotrira vagy ruhára öntünk és azzal arcunkat letöröljük.

Mindenkit meg fog lepni az a csodás hatás, amelyet a **HELACIT** azon percben előidézik. Az arc olyan lesz, mintha valami lehető finomságu barnatval (a gyümölcs hamvához hasonló) volna bevonva.

Atkák pár napi használat után eltűnnek.

Ára 1 korona.

Dr. Földes és Hehs

pipere-szappan- és vegyszereti gyára Aradon

Kapható:

Földes Kelemen és Hehs Vilmos

gyógyszertárban.

Apró hirdetések.

LEVELEZÉS.

Withe rose

a háború kitörése óta post. rest. levelezni nem lehet s így adott címre nem írhatok.

OKTATÁS.

Négy polgári osztályt végzett szerény, keresztény leány, akinek szándéka van a postai pályára lépni, kiképzést nyerhet a Gőz-kulvárosi postahivatalban. Ertékezhetsz ugyanott, bármely napon d. e. 10 és 12 óra között. 258

ALKALMAZÁST NYER.

Megbízható főzőnő csakis háziu bismányokkal, felvételik Sina utca 1/a. 261

Bejárónő

azonnali beépésre kerestetik Szent László-utca 1., emelet jobbra. 210

ALKALMAZÁST KERES.

Mélyik ur, vagy ur'nő volna hajlandó szerényebb igényű övegy asszonyt tisztességes keresethez juttatni, hogy 6 éves leánykáját felnevelhesse. Cím a kiadóhivatalban. 358

Szolid urleány

keres jobb üzletben pénztárnoknői vagy elárúsiállást. Szíves megkereséseket „Szorgalmas” jellegre a kiadóhivatalba kér. 215

KIADÓ LAKÁS.

Kiadó

május 1-ére egy erkélyes emeleti három szobás modern lakás, Diák Ferenc-utca 24. szám alatt. 257

Orcsy-utca 8. szám

alatt 2 szobás lakás, központi fűtéssel és állandó melegvíz ellátással, február 16-1-re kiadó. 6019

Modern lakás

fődszinten, 3 szoba, fürdőszoba, hozzátartozó mellékhelyiséggel együtt, május 1-re kiadó. Ferdinánd-utca 8. 214

Kiadó

a Szabad-ág-tér közelében 2 utcai, 1 udvari, hálófülké és fürdőszobából álló II. emeleti lakás a szükséges mellékhelyiségekkel, 1915. feb. 1-re, Bővebbet e lap kiadóhivatalában.

Egy különbejáratu

butorozott szoba, 1 esetleg 2 személy részére folyó hó 15-re kiadó. Ugyanott kosatások is felvételek. Andrássy-tér 9. 213

Belvárosban

közel eső Illé-utcai 51a. számú magánház, kert, 3 szoba, konyha és mellékhelyiségekkel, azonnali kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 5488

Andrássy-tér 8. sz.

alatt egy I. emeleti utcai lakás, mely irodának, vagy üzleti célra igen alkalmas, május 1-re kiadó.

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Megjelent

Tolnai Világlapja Érdekes Ujság I. II. III. füzet. Lehszikon 1-5. kötet. Pontosan hához szállítja Krausz Paulin könyvkereskedő Színházépület, Telefon 511. 241

„Qui Si Sana“

5161

Vessék

uraktól levett férfiruhát, téli kabátot, városi és utazó bundát a legmagasabb árban. Mindennemű használt bútort vesszék. Bleier Ignác, Szent-Pál-u. 12. 4699

KÜLÖNFÉLE.

Nagy raktár,

a belváros közelében, kiadó. Bővebbet Éles Arminnál. 162

Bármilyen

bádogos és vízvezetési munkát készít Diamant Jenő Arad, Weitzer János és Kasinczy-utca sarkán. 2991

Az aradi ügyvédi kamara

f. évi január hó 27-én d. 11 órakor saját helyiségében (Baltibány-v. 25.)

rendkívüli közgyűlést

tart, melyre a kamarai tagjait esemmel meghívom.

A közgyűlés tárgya:

Az Aradvárosi ad-felszólamlási bizottságba egy rendes és egy póttagnak megválasztása.

Aradon, 1915. évi január hó 11-én.

Dr. Tolnai János

252

alelnök.

Elsőrendű valódi

rózsaburgonya

állandóan 1 g jutányosabb napi-árban kapható

nagyban és kicsinyben

hához szállítva csakis

Erényi és Kalmár

cégnél 262

Aradon, Chorin Áron-utca sarok

(Zsidótemplom épületben.)

7115—1914. pm.

Hirdetmény.

A Hungaria Általános Biztosító Részvénytársaság az országos Hadsegélyező Bizottság tagjai közreműködésével, a háborúba vonult csapatok részére köcsönösségi alapon hadi biztosító pénztárt létesített.

Ez a hadi pénztár nyereszke-dés kizárásával alkotott, tisztán altruistikus, jóléti intézmény, melynek lényege abban áll, hogy az itthon maradt hitves, szülő, testvér, barát, munkaadó vagy bárki más beírta a hadbavonult egyént a hadi pénztárba és a háború után a tagsági járulékokból befolyó részes befizetések fel lesznek osztva az elhalt tagok hátramaradottjai között.

Egy tagsági rész és járuléka 5 korona, egy-egy hadbavonult egyént több 5 koronás részzel de legfeljebb 80 részzel, tehát összesen 150 koronával vehet részt a pénzárban.

Ha az elhalálozás nem lesz nagyobb, mint a múltban lefolyt nagy háborúk halálozás aránya, akkor minden egyes 5 koronás befizetésre valószínűleg 125 korona tehát pl. 50 korona befizetésre 1250 korona fog esni.

Felhívom a város közönségének, a gyáriparosok, kereskedelmi vállalatok és a gazdatisztség figyelmét ezen jótékony célú intézményre, mely már eleve biztosítja, hogy a háborúban elesett hősök családjai a háború befejeztével a nyomortól megóva legyenek.

Mindennemű felvilágosítással a Hungaria Hadbiztosító Pénztár ügyeit vezető Hungaria Általános Biztosító Részvénytársaság igazgatósága (Budapest VII. Károly körút-3 sz. kézséggel szolgál.

Arad, 1914. december 16.

Varjassy
polgármester.

Dearling for Gentlemen

világhírű

Szivarkahüvely

sterilizált antinikotin vattával.

Minden dobozban 120 darab.

Ujdonság!

Kapható:

ARADON

a különlegességi dohány-társaságban.

Anyák figyelmébe.

Legjobb norvég csukamájolaj.

Egy üveg ára
1.80

Kapható:

Wajdits György

„TURUL”
gyógyszertárban

Arad (Karolina-u. és Ferenc-tér sarok.)

Ovakodjunk a fertőzésektől.

Az utca pora telve fertőző anyagokkal, a különféle betegségeket okozó csirakkal minők a tüdővész, a merevgörös, a lépfene, a difteria a hagymáz stb. sporái. A mindennapi érintkezésben kivagyunk téve annak, hogy a különféle betegségeket okozó fertőző anyagokat kezünkön, orrunk nyákhártyájában haza hordjuk s azzal magunkat, s családunkat megfertőztetjük. Tudjuk, hogy a betegségek zömét bacteriumok okozzák s hogy az emberi körök alatt az apró paraziták egész gyűjteménye tanyáz. Mind eme fertőzések ellen védekezhünk ha kezünket, arcunkat, orrunk nyákhártyáit naponta egy-kétszer szent Imre szappannal vagy Carboform szappannal megmoszuk.

Szent Imre szappan ára 70 fillér,

a Carboform szappan ára 40 fillér.

Ez utóbbit különös figyelmébe ajánljuk a szülőknek, tanítóknak, tanároknak, iskolák, ovodák, internátusok, hivatalok, kórházak vezetőiségének. E szappan olcsóságánál fogva lehetővé teszi minden embernek, hogy magát és családját fertőzések ellen megóvja. Nagyobb vételeknél engedményeket adunk.

Dr. Földes és Hehs

pipere szappan és és vegyszeti gyára ARAD.

Raktárak létesítése folyamatosan.

Aradon, Földes K. és Hehs Vilmos

gyógyszertára.